

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-korlatos betűi sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Élytűzős betűi sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. ■
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, április 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Arad új választói.
- Katonai tűzoltócsapatot Aradnak.
- Khuen gróf a királynál.
- Elrománosodott magyar község.
- Elhalt ügyvéd.
- A huszárhadnagy rejtélyes halála.
- Mi történt Aradmegyében?
- Több milliószós tőzsdeveszteség.
- Főszolgabíró és tűzoltóparancsnok.
- Tarkaságok.

Tűzoltó katonák.

Arad, április 19

A nagy tűzkatasztrófáknak megvan az a hasznuk, hogy tűzbiztonsági intézkedéseket tanulnak belőlük. A színházak berendezései a Ring-színház borzalmi után alakultak át az emberélet fokozottabb védelmére; a párisi Jean Goujon-utcai szerencsétlenség arra oktatta a világot, hogy a bazárok sokadalmában hogyan hártsa el a tűzveszedelmet, s az ököritői haláltánc után bizonyára jobban fognak ügyelni a falusi csürökben, deszkabódéktan és másutt rendezett parasztbálak tűzbiztonságára.

Ilyen tanulni valót ad a zentai nagy tűz is. Rövid idő alatt föltartóztathatlan tűzáradat pusztította el a városházát, a melyben ötszázezer korona értékű papír hamvadt el, és a templomot. Másfél milliót tesz ki a kár, nem számítva a rengeteg bajt és kellemetlenséget, a melyet az elpusztult akták okoznak.

A zentai nagy tűzről szóló tudósítások egyik részlete: a városnak mindössze hat tűzoltója van. Ekkora csapattal bizony tűzkatasztrófákat elhárítani, megakadályozni nem lehet. Van bizonyára Zentán is önkéntes tűzoltóság és fölteszük, hogy nem a parádékedvelő fajtából: de ha el is szabadítja magát rendes keresetétől, munkájától a békés önkéntes tűzoltó, végezhet-e az ő gyakorlatlanságában olyan munkát a tűz körül, s vállalkozhatik-e olyan életveszélyes, mérész dolgokra, a minőket a hivatásos tűzoltóktól ép úgy elvárunk, mint a hogy néha természetesnek tartjuk, hogy a rendőr a biztonság védelmében a maga életét is kockáztassa?

Zentán hat, Aradon pedig tizenhét hivatásos tűzoltó van. A lakosság számát, a város területe és a tűz-alkalmakat számbavéve, ép oly kevés itt ez a tizenhét, mint Zentán a hat. S ha — amit szinte fölteni is rosszul esik, — Aradra hasonló tűzveszedelem csapna le, a tizenhét tűzoltó azzal szemben szintén tehetetlen, erőtlenné lenne. Hiszen a nagyobb tüzeknél ép azt kell tapasztalunk, hogy a tűzoltók egy része a gőzfecskendő megindításával, zavaraiival, kezelésével bajlódik, s ennyivel kevesebb ember jut az igazi munkához. Ami pedig az önkéntes tűzoltókat illeti: ki kell emelnünk, hogy alig lehet város, ahol komolyabb, fegyelmezettebb és önfeláldozóbb önkéntes tűzoltók lennének, mint Aradon. De azt e mellett se le-

het elvitatni, hogy a pillanat parancsoló szükségének ők nem állhatnak annyira rendelkezésére, mint a hivatásos tűzoltók, s hogy egy nagyváros tűzvédelmét csakis kellő létszámu, állandó tűzoltókra lehet bízni.

A tűzoltó-főparancsnok e lap tudósítója előtt azt a véleményét fejezte ki, hogy a tűzoltók számát legalább negyvenre kellene emelni. Bizonyos, hogy ez egyszerre nagy összeggel szaporítaná a városnak amugy is súlyos kiadásait. Talán, ha a rendőrség föntartásával járó összes terheket az állam levenné a város vállairól, belemehtnének ebbe, de addig mindenestre bizonyos fokozatokat kell betartani. A mai állapoton azonban javítani kell; ha nem is lehet megszüntetni, legalább is csökkenteni kell az állandó aggodalmat, a mely a közönséget joggal elfogja, ha a zentaihoz hasonló tüzesetekről olvas, vagy ha nálunk, a nagyobb tüzeknél látja, hogy a csekély létszámu tűzoltóság milyen gyöngé az elharapódzott, széles térre kapott tűzveszély leküzdésére.

De vannak más módok is a tűzbiztonság fokozására. Más városokban, — úgy tudjuk, Győrött, Komáromban — a katonaság zászlóaljanként harminc-negyven főnyi csapatot rendszeres és szakszerű tűzoltószolgálatra képez ki, s a városban előforduló tüzeknél ezek ép úgy dolgoznak, mint a hivatásos tűzoltók. Nálunk a katonák szintén kivonulnak a tüzekhez, azonban csak kor-

Szerelemben nincsen gát.

Ita: Hamvai Kovács Zsigmond.

I.

Az ügyeletes rendőrtisztviselő valami aktát nézeget. Teszi pedig ezt nem annyira azért, mintha annak elintézése sürgős volna, hanem inkább azért, hogy az unalmas esti órákban agyonüsse valamivel az időt.

Böngészgetése közben egyszerre csak kopogás hallatszik az ajtón.

— Ugyan mifele jómadarat kísérhetnek be? — morfondirozott a tisztviselő. Szabad! — szólt aztán, jelezve, hogy a delikvenst be lehet kísérni.

A rendőrség hivatalos képviselője meglepetve látja, hogy a kinyitott ajtón át rendőri kíséret mellett két tisztességesen öltözött fiatal egyén lép be. Az egyik férfi, a másik nő.

Pelállt a helyéről s a belépőknek helyet mutatott a hivatalos helyiség egyik szögletében.

A rendőr rövidesen bejelenti, hogy ezt a fiatal párt az utcán céltalanul látta járni-kelni. Megszólította őket s mivel nem tudták magukat igazolni, hogy mi járatban vannak, kötelességének ismerte ide jönni velük.

A rendőrt aztán kiküldte a tisztviselő. Várjon további intézkedésig az előszobában. Ő maga pedig hozzá kezdett a kihallgatáshoz.

Először a férfit vette vallatóra.

— Hogy hívják?

- Demeter Pálnak, tekintetes uram.
- Honnan való?
- Születésemre nézve restei vagyok.
- Mi járatban van, azaz hogy vannak s hogy került ide?
- Szolgálatot akarunk keresni. De még eddig nem sikerült kapnunk.
- Van eselédkönyvük?
- Nincs. És éppen emiatt nem tudunk boldogulni.

— Tudja-e, hogy eselédkönyv nélkül, jobban mondva igazolvány nélkül visszakisérik mindkettőjüket a falujokba? Hogy indulhatnak így utnak?

— Nem gondoltuk, hogy ily nagy akadályra bukkanunk... De hát már benne vagyunk a bajban. Tessék valahogy rajtunk segíteni.

A rendőrtisztviselő nem faggatta tovább. Intett neki: álljon félrébb. S aztán a leányt szólította elő.

- Magának mi a neve?
- Muszáj ezt megmondani mindenáron? — szólt a leány oly hangon, a melyből ki lehetett venni, hogy nem tartozik épen a legműveletlenebb osztályhoz.
- Hát ezt bizony nekem tudnom kell — volt a tisztviselő válasza. Különbben nem tudhatom, kivel van dolgom.

— Atyám... K...L... főszolgabíró — felelt erre a leány tompa hangon. Kérem azonban, ha lehet, ezt jegyzőkönyvbe nem venni.

A tisztviselőt ez a vallomás annyira meg-

lepte, hogy hirtelenében nem tudta, mit mondjon?

Majd így szólt:

— Hogy vallomását jegyzőkönyvbe ne vegyem, azt nem tehetem. De ha így van, a legnagyobb kimélettel leszek. Ne vegye azonban rossz néven, ha azt kérdelem: mivel igazolja azt a mit mond?

— A fivérem itt jogász. Ha más mód nincs, azzal igazolhatom személyazonosságomat.

Mivel a helyzet tisztázása másképp nem volt eszközölhető: a rendőrtisztviselő meghagyta a kint várakozó rendőrnek, hogy ezt és ezt a joghallgató urat kerítse elő bárhonnan s mondja meg neki, fáradna el ide — de azonnal.

Nem került sok időbe: a fiatal ember már ott volt a rendőrtisztviselő szobájában.

Alig hogy belépett s meglátta az ott lehajtott fővel álló nőt: odalépett hozzá s nyakába borulva, fájdalmas hangon kérdezte tőle:

— Anna, édes Annám! Hogy kerültél te ide?

A leány nem felelt, csak zokogott. Siró hangja elfojtott minden további magyarázatot.

A rendőrtisztviselő nem faggatta tovább őket. S csak ennyit mondott:

— Távozzanak! Nincs szükségem tovább egyikükre sem.

II.

Valami félévvel ezután az eset után egyik bódvamenti faluba kellett mennem.

dont tartanak. A hadtestparancsnoksághoz intézendő kérelem talán elegendő lenne arra, hogy az aradi helyőrségben is ilyen tüzoltó katonasapattal szervezzenek, kiképezzenek, s ezek ép oly hasznos szervei legyenek a tűzbiztonságnak, mint a hivatalos tüzoltók.

Az ujsághírek fölött nem jó a közömbös olvasó hidegvérével végigfutni. Senki sincs biztosítva az ellen, hogy a mi másutt megesett, az vele sohase történhetik meg; s a mire Zentán borzalmas alkalom akadt, az ellen teljesen biztosítva mi se vagyunk. Az elbizottság és a téllenség sohase használtak, se egyes embernek, se városnak. Jobb tehát belátni a mai állapot tökéletlenségét, s minden erővel, móddal, ha kell áldozattal változtatni, javítani rajta.

Arad új választói.

(Folytatólagos névsor.)

Komlódi József házt., Kreuner Lajos gyógyszerész, Kemény Gyula házt., Kovács Ferenc házt., Klug János ügynök, Kuntz János házt., Kiss János házt., Kisfaludi Fülöp házt., Kiss Lajos szobafestő, Kobza Imre festő, Kokonyi Sándor irnok, Koman Lénárd ker. segéd, Kucsera József szobafestő, Kocsis Ferenc vendéglős, Krutsán Sebő házt., Konopi Kálmán dr. házt., Kornis Zsigmond ügynök, Kálmán Viktor mag. hiv., Kovács Imre házt., Kovács József ker. segéd, Kemény Izidor mag. hiv., Kertész Gábor kávé, Koncsok Gergely eszmadia, Kőszeghy Sándor bádogos, Kovács Béla keresk., Kádas Jenő tanító, Kovács Pál házt., Kövesdi Gyula házt., Krausz Jenő keresk., Kohn Zsigmond kereskedő, Krémpelesz Károly vendéglős, Klár Lajos szabó, Klein Gyula szerelő, Klein Géza szerelő, Königstein Lajos alkalm., Kohn Márton keresk., Klein József házt., Katona László szabó, Kovács Simon alkalm., Klein Rezső alkalm., Kohn Lipót Lajos keresk., Kopp János keresk., Krausz Vilmos ügynök, Krizsán Sándor házt., Kuhl Mihály kelmefestő, Kébely Ignác utazó, Kóhalmy Béla szatócs, Kövesdy Lajos szabó, Kohn Farkas keresk., Korponai József asztalos, Károly

József hírlapíró, Kintzig Béla tőkepenész, Kádár István házt., Kardos Antal szabó, Knapp Miklós házt., Kolb János szatócs, Kenderessy Károly asztalos, Keresztes János asztalos, Kovács Sándor házt., Kaiser Rudolf ügynök, Kreiling Péter házt., Kuk János házt., Koppaner József házt., Kovács Sándor házt., Kiss József házt., Kun József házt., Ketok Péter házt., Keréty Miklós földt., Kolarov János házt., Kozma Simon házt., Kurticsán Pál házt., Kurticsán György földt., Krucsó Bálint házt., Krisán Pál házt., Keizer Mihály házt., Kitzinger Mihály házt., Kolf Tódor házt., Krausz Lázár keresk., Krausz János borbély, Kleity Sebők házt., Kasula György házt., Kovács Sándor asztalos, Korodi István házt., Kaupert Ádám cipész, Kis János bél keresk., Kékedi János házt., Kauten Péter házt., Konstantin János földt., Kása Imre földt., Krucsán Mihály földt., Kozma Sándor földt., Kubin József házt., Kovács András házt., Koczián János negyedmester, Kabdebő György dr. orvos, Kálnoki Bedő Lajos főerdőmérnök, Kovács Ferenc irnok, Kertay Ernő tanító, Korányi Barna dr. orvos, Kovács Pál motorvezető, Kócsa Géza tornatanár, Kirch Mátyás mag. hiv., Kovács György pénzeszedő, Kiss Gyula mag. hiv., Kuttaler Károly művezető, Konschitzky József mag. hiv., Kiss János fényező, Kinzel György házt., Kasztelni Márton p. segédtsz., Künszler Dezső mag. hiv., Kőteles Gábor fékező, Kuglis Dezső hiv., Komlóssy Agoston hiv., Kuba András áll. felügyelő, Kabdebő György hiv., Keley László táv. felügy., Kovaly Mihály kalauz, Kokócz Gyula kalauz, Klein Sándor mérnök, Kolosszár Rezső mozd. vez., Kovács Béla mozd. vez., Kiss Mihály fűtő, Kovács György fűtő, Kallér Vászta előfűtő, Kigyósi Manó szivattyú kezelő, Kanten Péter kocsis vizsg., Kreischitz Márton, Krucsek Vilmos, Kulmiesics Béla, Kiss János, Koplín Alajos, Kovács István vasuti lakatosok, Kiss János kocsikezelő, Kacsika György pályafelv.

Leipnicker Andor könyvelő, Lukács György házt., Labdás Péter keresk., Lórih Mátyás keresk., Löwy Mór tőkepenész, Langer József hangszerkészítő, Losonczy Lajos órás, Löwenstein Lajos házt., Limbeck Győző házt., Lányi Izsó nyomdász, Leicher Adolf keresk., Löwy Lipót mag. hiv., Lukácsy Lipót dr. ügyvédjelölt, Löwy Armin ügynök, Lintner Antal házt., Lenkei Ferenc házt., Luffer Antal kádár, Lakatos Ottó földt., Lapos János házt., Lippert Béla házt., Leiber János sütő, Laboda György házt., Lipták Imre házt., Lukács János házt., Lingurár György házt., Láng Jakab házt., Lubányi István házt., Ludvig Péter hiv., Lászlóffy

Mihály mozd. vez., Lautz Ödön mag. hiv., Leolkes Béla titkár, Leipnicker Adolf mag. hiv., Leopold Rezső házfelügyelő, Lajcsák Sándor mozd. vez., Luka Bálint máv. előlj., Lusztbader Adolf kalmár, Lupsa Pompejus keresk. segéd.

Mester József szatócs, Makkert Mihály bádogos, Messer Jakab gyümölcskeresk., Mattuschek Rikárd házt., Makler Samu esernyőkészítő, Mikes Béla gyógyszerész, Mayerhoffer Lajos házt., Mojsza János házt., Molnár Lajos házt., Martinszky István házt., Martini Károly házt., Mérő Samu dr., Metzl Vilmos ügynök, Mátyás József alkalm., Müller Henrik asztalos, Mayer Samu ügynök, Martens Cézár házt., Munteán Virgil fogtechnikus, Mäidt Emil keresk., Massányi Imre házt., Mandl Adolf szatócs, Mandl Ignác ügynök, Mihály Ferenc házt., Margó Pál házt., Mayer József szőlőt., Mandl Ferenc házt., Muszka József házt., Mihaleszku Miklós házt., Marossy Pál házt., Minarek Jakab házt., Mészáros István házt., Miron Vazul házt., Momir Vászta házt., Mihajlovits György házt., Megyes István tőkepenész, Mányucz György házt., Molnár György házt., Mányi Miklós házt., Marinkovits Gyina házt., Magyar Mihály házt., Márk Pál házt., Molnár Kálmán szatócs, Mészáros Ferenc házt., Makai József bérkocsis, Muszkan Demeter házt., Milánkovics Mihály házt., Morován Miklós házt., Madin István házt., Murza János házt., Momir Illés házt., Molnár István földtulajdonos, Mihueza Pál földtulajdonos, Muntyán Péter háztulajdonos, Madarász János motorvezető, Melitsko István mag. hiv., Monay Ferenc dr. lelkész, Metzger Vendel dr. hittanár, Mihályi Agoston, Moravék István mag. hiv., Menráth Lajos mag. hiv., Mihajlovits János mag. hiv., Mregea Mózses mag. hiv., Münsztermann Gyula számvizsgáló, Mayer Árpád számtiszt, Molnár Lajos szivattyúkezelő, Mihók Gábor fűtő, Matasik Sándor lakatos, Matók Pál lakatos, Márk György házt., Miskay János házt.

Német István keresk., Novák Gusztáv tűzijáték rendező, Nemetz Gyula szabó, Neidenbach József hiv., Németh János nyugdíjas színész, Németh Imre házt., Neubauer József házt., Nagy József házt., Nyitrai Mihály házt., Nyirga Vazul házt., Nagy Mihály házt., Neidenbach Emil tanár, Novák Mihály lelkész, Nyáry István mag. hiv., Nesmerák Gyula mag. hiv., Neuman Sándor mag. hiv., Németh Lajos hiv., Neuhauser Antal áll. előlj., Nádasdy József fűtő, Némethy Emil igazg.

Ottinger László vendéglős, Orosz Lajos Mátyás házt., Ordelt László ker. seg., Ojajos József házt., Oszvald Ferenc házt., Oláh Sándor alkalm., Oppenheimer Lajos mag. hiv., Opreán Péter vendéglős, Oltyán Péter házt., Oroszi György házt., Ottlakán János házt., Oláh György földt., Osztoja János házt., Orga Miklós földt., Oláh Albert adóhiv. tisztv.

TANÜGY.

(—) Felhívás. Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” tagjait fölkérem, hogy az *Eötvös-alap* orsz. tanítói segélyegyesülettől az 1911–12. tanév folyamára kieszközölendő segélyezések, nemkülönbén a *Ferenc József Tanítók Házába* való felvétel iránti kérvényeiket legkésőbb e hó 27-ig címre küldjék be. A későbbben beérkező kérvények figyelembe nem vehetők, mert megnevezett jótékonyági egyesület csak a május hó 1-ére beküldött kérvényekkel fog érdemlegesen foglalkozni. A Tanítók Házába való felvétel iránti kérvényekhez csatolandó: a keresztlevel, orvosi és vagyoni állapot feltüntető bizonyítvány és a végzett tanulmányokról szóló utolsó évi bizonyítvány. Kovács Vince, egys. elnök.

(—) A vizsgai jutalomkönyvek megválasztását nagyon megkönnyíti a Weisz Leó-cég dus rak-tára. Ugyanott száz legfinomabb vizsgalap 80 fillér.

A kocsin mellettem egy vidéki jó ismerősöm ült. Kedélyesen beszélgettünk mindenféléről s kocsink vigan robogott tovább a jókarban tartott széles országuton.

Amint haladunk tovább-tovább: egyszerre csak egy — az ut szélén ballagó — fiatal házaspár vonja magára a figyelmünket.

A férfi fekete gubát viselt a vállán s fejét árvalányhajas pörge kalap fődte. Termetre inkább magas volt, mint alacsony.

A nő szintén igen esinos volt. Fejét színes selyem kendő fedte be. Termetén bokorugró szoknyát viselt s formás lábain fényesre csiszolt, rámás esizma volt látható, melyet a mester akként készített, hogy annak nyikorgása már néhány lépésnyire elhallatszott.

— Csinos pár! — szólaltam meg én, a mint megláttam őket. Ezek alighanem templomba sietnek. Ünnepi viseletük legalább ezt gyaníttatja.

— Barátom! Ez érdekes pár — felelt erre utitársam. Ilyet nem minden faluban, de még városban is ritkán lehet látni.

— Hogy hogy? — kíváncsiskodtam én barátom megjegyzésére. Tudsz róluk valamit?

— Tudok, még pedig igazán megfigyelni valót. A férfi közönséges parasztleány; a leány, vagyis ma már asszony ellenben uri családból való. Szülei itt laknak egy közeli faluban s nagyon tekintélyes emberek. Talán ismered is őket?

Nagyot néztem, amikor a szülők nevét barátom fölfedte előttem. Ismertem a szülőket jól. Sőt nemcsak ismertem, hanem volt tudomásom arról az érdekes jelenetről is, a mi a k...i rendőrség előtt több mint félévvel azelőtt lefolyt.

— Tehát ez lett a folytatása, a K...n történeteknek? — feleltem én nagy álmélkodva. És elbeszéltem barátomnak: mily szenzációs eset folyt le egy késő esti kihallgatás alkalmával a k...i rendőrség hivatalos helyiségében.

— Hallottam én is afelől a regénybe illő eset felől — szölt erre barátom. — S bizony ez lett a folytatás. Ma az ott kihallgatott fiatal pár mint férj és feleség élnek együtt.

— De hát a szülők, vagyis a leány szülei beleegyeztek ebbe a házasságba?

— Nem egyeztek biz' azok. Különösen az apa nem. Az hallani sem akart többé a leányáról. A leány anyja azonban titokban most is segíti őket. Hiába. A nő csak nő. S az anyák elnézőbbek az ily megváltozhatatlan dolgok előtt.

— Csak azt nem értem — folytattam tovább — hogyan fejlődhetett a dolog annyira, hogy az a parasztleány annyi akadály dacára véglegesen megtudta nyerni annak az urileánynak a tetszését?

— Az alkalom, barátom! Ahogy mondják: az alkalom szüli a tolvajt. A leány ott szolgált a leány szüleinél. Inas, vagy kocsis volt: már nem tudom... Fordult elő ily eset ezen a nagy terjedelmű sárteken már máshol is. S a szerelem vak. Az sok esetben nem igen szokott mérlegelni semmit.

— Igazad van! fejeztem be én az érdekes diskurzust. Fejedelmi családokban is fordulnak elő messzalianz házasságok. Mért csodálkoznánk hát rajta, ha falun élő emberek közt is alakulnak ki e fajta históriák.

Khuen gróf a királynál.

— Döntés — holnap? —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest. április 19.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma háromnegyed óráig tartó kihallgatáson jelent meg 6 Felségénél. A király kegyesen fogadta a miniszterelnök előterjesztését, de döntés ma még nem történt. A közeledés azonban a két kormány között majdnem teljesen megtörtént, úgy, hogy a véderőreformot május elején a kormány valószínűleg a magyar országgyűlés elé terjesztheti. A miniszterelnök holnap folytatódó kihallgatáson fog megjelenni a király előtt.

(Khuen tárgyalásai.)

Bécsből jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt a Magyar Házban hosszabban tanácskozott Hazai Samu honvédelmi miniszterrel és Lukács László pénzügyminiszterrel, féltenegy órakor pedig az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol Bienert báró miniszterelnökkel kezdett tárgyalni. A két miniszterelnöknek tanácskozása fél 11-től fél 12-ig tartott. Ezzel véget értek a tárgyalások, melyek a véderőreform javaslatoknak a magyar parlamentben való előterjesztésére és tárgyalására vonatkoznak és amelyek ma egyébként csak feszelen megbeszélés jellegével bírtak. Az osztrák miniszterelnökségről Khuen gróf a hadügyminiszteriumba hajtatott, hogy Schönaich báróval tanácskozzék.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* bécsi értesülése szerint a két kormány álláspontja között az egyetlen ellentét ma már az, hogy az osztrák kormány azt követeli, hogy ha Magyarországon oly vádlott kerül a katonai bíróság elé, aki a német és a magyar nyelvet egyaránt érti, akkor a vádlott maga választhassa meg a tárgyalás nyelvét. Az osztrák kormány ezt a követelést azzal okolja meg, hogy ezzel helyzetét a választások előtt jelentékenyen megkönnyítené. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök erről hallani sem akar, mert ez a követelés egyrészt a két kormány között megállapított területiális elvbe ütközik, de különben sem engedhető meg, hogy a vádlott választhassa meg a tárgyalás nyelvét. A miniszterelnök a király előtt valószínűleg azt az óhaját fogja kifejezni, hogy holnap újra megjelensék a felség előtt.

(A miniszterelnök kihallgatása.)

Schönbrunnból jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök háromnegyed kettőkor érkezett ide, ahol a király néhány perccel kettő előtt külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás igen sokáig tartott.

A Magyar Távirati Iroda a következőket jelenti a miniszterelnök kihallgatásáról:

A király Khuen gróf miniszterelnököt délután két órakor magánkihallgatáson fogadta. Az audiencia, mely egy óra hosszat tartott csupán informatív jellegű volt. Döntés semmiféle irányban nem történt. A miniszterelnök még holnap is Bécsben marad és valószínűleg még ma délután érintkezésbe lép Bienert báróval. Hazai és Lukács miniszterek, kikkel a miniszterelnök az audiencia után tárgyalt, ma délután visszatértek Budapestre.

(Mi történt az audiencián?)

Bécsből jelentik: A Magyar Távirati Iroda munkatársa előtt a miniszterelnök a következőket mondotta a kihallgatás után:

— Negyven percig voltam őfelségénél kihallgatáson. Jelentést tettem mindazon kérdésekről, melyek most felszinen vannak és a

Bienert báró osztrák miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokról. Őfelsége kívánságára még Bécsben maradok. A király ugyanis holnap Bienert is fogadni fogja, azután én újból kihallgatásra megyek. Miután a parlament amúgy is szünetel, holnap is itt maradok és látogatásokat fogok tenni.

Katonai tűzoltócsapatot Aradnak.

(Beszélgetés a főparancsnokkal. — Az aradi tűzoltó-intézmény hibái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

— Tűz van, tűz van!

— Valahányszor ezt jelzik a toronyban, vagy a központi tűzörségről ezt telefonálja a lakásomra az ügyeletes tűzoltó, akkor összerázkódom és félelem fog el — mondotta Sztankovics Miklós tűzoltó főparancsnok az Aradi Közlöny munkatársának, aki ma felkereste őt, hogy az aradi tűzoltó-intézményről beszélgetést folytasson vele.

Nagyon jellemző ez az őszinte vallomás. Ebben benne foglalatik a városi tűzvédelem gyengesége, elégtelensége és jelzi, hogy a mai tarthatatlan állapotokon változtatni kell.

Zentán husvét vasárnapján elpusztult a város háza, a templom, másfélmillió a kár. Hat tűzoltója van Zentának, ezt a számot nem szaporították, de félmillió korona értékű értékpapír elhamvadásán kesereg a tanács és egyúttal siratja az egész levéltár és kiadó elhamvadását is.

Az aradi tűzoltótestület majdnem háromszor annyi tagból áll. Tizenheten vannak. A két parancsnok is be van számítva. Aradon van azonban háromemeletes ház, gyár, malom, városház, templom olyan számmal, hogy szinte borzadály arra gondolni, mi történik itt, ha egyszer komolyan tűz lesz.

— Összerezzenek, ha tüzet jeleznek — mondotta a főparancsnok, mert a legjobb esetben is tizenegyed magammal vonulok ki a tüzhöz. Tizenöt emberem van. Kettőnek otthon kell maradnia a laktanyában. Egy-kettő szabadnapos, kettő-három a színházban vagy másutt teljesít szolgálatot. Ha még beteg is van köztük, akkor kész komikum a mi erőlködésünk. A közönség a tüznél gunyolódik és nevet, de egyáltalában nincs tisztában azzal a nyomorúsággal, mely az aradi tűzoltó-intézményt megbénítja. Tizenegy ember néhány száz méter tömlő vezetésére, a létrához, a gőzszivattyúhoz, mentésre és még százféle dologra! A legutóbbi tüznél, a Kneffel-féle rak-tár égésénél a Dobó-utcáig kellett kiterjeszteni a mentés területét. Valóban minden szál lépésre jutott egy porszemnyi erő.

— Az első tendő tehát az lenne, hogy a város minimálisan negyven hivatásos tűzoltót állítson szolgálatba. Aradváros építkezése és területi viszonyai feltétlenül megkívánják ezt. De akkor sem egy helyre centralizálva, hanem egy mozgó őrséget okvetlenül kell létesíteni a Varjassy József- és Kossuth Lajos-utcák sarkán, hogy a gyárakhoz közelebb is legyen őrség.

— A felszerelésünk, az adott viszonyok tekintetbe vételével megfelelőnek mondható. Csak egy benzines motorra épített fecskendő beszerzése vált feltétlenül szükségessé. A vízvezeték tüzcspajjai igen messze vannak egymástól, sőt igen sok hely van, ahol a vízvezeték le sincs fektetve. Ilyenkor kézi erőre vagyunk utalva. A kézi fecskendő nyomásához legalább tizenöt emberre van szükség és hol

vegyük ezt tűz alkalmával? A közönség nem akar a segítségünkre sietni.

— Nagy baj, hogy a tűz jelzése után nappal három, éjjel öt percet veszünk el az indulással. Ennek oka a tűzoltólaktanyai istálló rossz elhelyezése. Az istállónak a szertár mögött kellene lennie, úgy, hogy az adott jelre a lovak késedelem nélkül a kocsik elé legyennek állíthatók. Nálunk az istálló oldalvást esik és sokszor a tűzoltónak magának kell a lovat elővezetni és időt veszíteni a befogással. Tessék elképzelni egy tüznél három pernyi időt! Valóságos örökkévalóság! A kocsisok is igen gyakran változnak, a lovak sem tűzoltói célokra vannak begyakorolva és ez mind olyan hiány, amelyen okvetlenül kell változtatni.

— A mi tűzoltó-intézményünk szerencséje az önkéntes tűzoltótestület, mely lehetővé teszi, hogy automobilt és gőzfecskendőt használjunk. A város, tekintettel pénzügyi helyzetére, alapos javításhoz nem lát, amíg valami nagy katasztrófa erre nem kényszeríti.

— Tűzoltói kérdésekkel Sári Domokos főkapitány teljes megértéssel és lelkesedéssel foglalkozik, de az ő jóakarata és ambíciója is megtörik a pénzkérdésnél.

— Mikor Budapesten leégett a Párisi Aruház, a belügyminiszter körrendeletben hívta fel az összes törvényhatóságokat, hogy a színházak és a középületek tűzbiztonságára szükséges intézkedéseket tegyék meg. Akkor alakított a város egy tűzrendészeti bizottságot, mely azóta egyetlen egyszer sem ülésezett. Ezért a törvényhatóság nem is tudja, hogy az aradi tűzoltó-intézményt milyen sürgősen kellene megerősíteni és fejleszteni.

Sztankovics főparancsnok érdekes nyilatkozata bizonyára érdemes arra, hogy azok, akik a város tűzbiztonságáért felelősek komolyan foglalkozzanak vele.

Azonban a magunk részéről más módját is ismerjük a legégetőbb bajnak, a tűzoltói túlszám megszüntetésének, csak kellő ügyességgel és agilitással akarja a tanács az ügyet kezébe venni.

Győrött és Komáromban a városi tűzoltóság kis csapatát a katonai tűzoltó szakaszok támogatják. A hadügyminiszter egy régebbi rendelete értelmében minden csapatot köteles egy katonai tűzoltó szakaszt szervezni és ez a tökéletesen kiképzett legénység egy tiszt vezénylete alatt áll. Elsősorban a katonai kincstár objektumainak védelmére szolgál, de a hadtestparancsnok engedelmével köteles minden tüznél megjelenni. Teljes tűzoltó felszerelésük van és a szabályzatuk értelmében a vezénylő tiszt a tűzoltó parancsnokkal egyértelműen vesz részt a tűzoltásban. Győrött például a városi tűzoltóparancsnok részt vesz a katonai tűzoltók kiképzésén, az ő irányításai szerint tartják a gyakorlatokat és időközönként, hogy a város egyes ekszponáltabb épületeit megismerjék, a polgári tűzoltósággal együtt gyakoroloznak.

Ennek a megbecsülhetetlen segítő erőnek felhasználása csak attól függ, milyen módon tudja a tanács a katonai hatóságokkal megértetni azt a nagy feladatot, mely reá hárul és amelynek teljesítésénél a katonaság bizonyára segíteni is fogja.

SPORT.

+ Az „Aradi versenyegylet” 1911. évi április hó 23-án délelőtt 10 órakor Aradon, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgatósági tanácstermében tizenhetedik közgyűlését tartja.

Mi történik

Aradmegyében?

— Román támadás a megyegyűlésen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 9 órakor tartotta évnegyedes rendes közgyűlését Urbán Iván főispán elnöklésével.

Az alispán évnegyedes jelentéséhez Goldis László szólott hozzá románul és bírálta a vármegye közállapotait. Olyan színekkel festette le a megyei viszonyokat, amelyekről talán még leghivebb fegyvertársai se mondhatják, hogy az általa pingált kép élethű.

(Goldis kritikája.)

— Kénytelen vagyok kijelenteni, — mondott nagy túlzással — hogy én és az a párt, amelyhez tartozom, az alispán jelentését nem vesszük tudomásul. Ezen állásfoglalásunk indokait bővebben szándékozom kifejteni. Előbb azonban hibáztatnom kell azt, hogy a közgyűlést a román nagyhét egyik napjára hívták össze s így a románság egy része az ünnepek miatt nem jelenhetett meg a közgyűlésen. Tiltakozom ez ellen az eljárás ellen, mert ebben a románok elleni céltartozást látok.

Az alispáni jelentést nem vehetem tudomásul azon egyszerű okból, mert én és pártom a legkisebb bizalommal se viseltetünk a vármegye vezetősége iránt. A bizalmatlanságot nem politikai okokból meritem, hanem abból a meggyőződésből, hogy a vármegye közigazgatása nem áll hivatása magaslatán. A helyes közigazgatásnak nemes feladata az volna, hogy a vármegye népességének gazdasági, kulturális, erkölcsi és egészségügyi gondozója legyen. Vármegyénk közigazgatása azonban abban merül ki, hogy a számtalan szabályrendeletnek mindenféle visszás és lehetetlen intézkedéseit a legridegebben végrehajtsa, aminek következménye, hogy a falvak lakossága napról napra a leghihetlenebb zaklatásnak van kitéve. A kihágásoknak nagy leleményességgel való kipuhatólása révén a vármegye népessége minden ok nélkül szinte második közadózásnak van kitéve, amely terhesebb, mint a már-már elviselhetetlen rendes adók.

Hogy milyenek Aradmegyében a gazdasági viszonyok, annak legkésebb bizonyítéka, hogy vármegyénk területén az utolsó tíz évben nemhogy növekedett volna a lakosság, hanem ellenkezőleg fogyott. A kivándorlás állandóan nő. Hol vannak a közigazgatási tényezők azon intézkedései, amelyeknek célja volna a nép jólétét előmozdítani? Sehol vármegyénk területén. E tekintetben abszolút nem történik semmi.

Hogy az iskolaügy milyen állapotban van, azt kimutatja az alispáni jelentés, amelyből kitűnik, hogy minden járás területén több mint ezerre megy az iskolába nem járó tankötelesek száma. Hogy pedig a közegészségügy hogy áll, arra példa az, hogy több községben a ragályos betegségek soha meg nem szűnnek. Több községben és körjegyzőségben az orvosi állások nincsenek betöltve és az egész Marosvölgyben egyetlen orvos látja el a közegészségügyi teendőket. Ily körülmények között nem csodálkozhatunk, ha vármegyénk területén a halandóság óriási és a természetes szaporulat hiábavaló a közegészségügy teljes elhanyagolása miatt.

Közigazgatásunk immoralitását igazolja az a körülmény, hogy a vármegye területén 13—15 éves leányok vadházasságban élnek 16—17 éves suhancokkal. És ezt az erkölcstelenséget a megyei hatóságok elősegítik (?) azáltal, hogy az ilyen leányoknak munkakönyvet adnak,

melyek révén zavartalanul tartózkodhatnak szeretők házában. Erről azonban az alispáni jelentés tudomást se vesz. Ugy látszik, az alispán ur az erkölcsiségre semmi súlyt nem helyez, pedig mint költőnek tudnia kellene, hogy éppen Magyarország egyik legnagyobb költője mondotta a nagy igazságot: minden államnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs.

Vasárnaponként ha végig megyünk a falukon, hangosabbak a daltól a kocsmák, mint az ürességtől kongó templomok. Évek óta küzdünk a kocsmák vasárnapi zárvaratásáért, de eredmény nélkül, mert a vármegye úgy tesz, mintha pártolná a kocsmázást. Hogy a vármegyei közigazgatás milyen morális alapon áll, néhány példát fogok felemlíteni.

Szónok itt többszöri viharos közbekiáltások közepette előadja Lovich Gyula nagyhalmági és Faragó István világosi főszolgabírák affairéit, amelyekkel annak idején bőven foglalkoztunk.

— Egy másik visszaélés, — folytatta aztán — hogy valamennyi jegyzőt törvényhatósági taggá választják, mert ezek a leghivebb mamelukok. Jobban szeretnénk, ha a jegyzőket kineveznék bizottsági tagoknak, hogy ne a népre támaszkodva gyakorolják törvényhatósági tagsági jogaikat. Szőgyenteljes dolognak tartom, hogy itt tartózkodásukat a közpénzből megfizettetik.

Felkiáltások: Hazudik. Nem igaz. (Percegig tartó óriási zaj. Az elnök folytonosan csenget.)

Rácz Márton mondorlaki jegyző (a zaj lecsillapultával): Hazudik, hazudik!

Urbán Iván: Valaki azt kiabálta: hazudik. Ki volt az?

Rácz Márton feláll: Én voltam.

Urbán Iván: A bizottsági tag urat ezért a kitételért megintem. Egyben felszólítom a szónokot, hogy miután súlyos vádakat hangoztatott, bizonyítsa azokat.

Goldis László: Tessék a bizonyíték! (Egy aktát vesz a kezébe és olvassa.) A ternovai járás főszolgabírájától 1888—908. sz. Tárgy: Rácz Mika és társai panasza, hogy a községi jegyző napidíjat vett fel a közpénztárból akkor, amidőn mint törvényhatósági bizottsági tag a vármegyei közgyűlésen részt vett.

Erre a főszolgabíró a következő határozatot hozta:

A községi jegyző panaszt cimen tényleg vett fel napidíjakat, ezt azonban elfogadott elv alapján a járási főszolgabíró által érvényesített és utalványozott számlára tette. Vuculescu tb. főszolgabíró. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Nem lehet általánosítani!

Goldis László: Nos, ki hazudik, urak? (Nagy zaj.) Nagy sérelmet képez, hogy a vármegyében a nép nyelvét, a román nyelvét figyelmen kívül hagyják a közigazgatásban. A siklóiképviselettestület elhatározta, hogy ülései jegyzőkönyvét románul vezeti; ezt a határozatot azonban a jegyző nem akarta végrehajtani. A román községek nevét megváltoztatták még ott is, ahol egyetlen magyar-se él. De mennél inkább törnek nemzetiségi jogaink ellen, annál jobban ragaszkodunk hozzájuk és továbbra is az marad legnagyobb büszkeségünk, hogy románok vagyunk.

(Az alispán válasza.)

Goldis László beszédére Dálnoky-Nagy Lajos alispán azonnal válaszolt.

Indokolja, hogy a közgyűlést miért tették a mai napra. A közgyűlést a hónap utolsó szerdáján szokták tartani, de mivel ez az idén a naptár szerint román ünnep, azt az előterjesztést tette, hogy a gyűlést a mai napra tűzzék ki, amely a naptár szerint nem ünnep.

Ami azt illeti, hogy a jegyzők napidíj mellett járnak be a közgyűlésre, erről eddig nem volt tudomása, de a most elhangzott vádak alapján vizsgálatot fog ez irányban indítani.

A világosi főszolgabíró ügyében, mihelyt tudomást szerzett róla, azonnal vizsgálatot indított. De mivel az ügy bűnvádi ultra terelített, a bírói eljárás befejeztéig a vizsgálatot felfüggesztette. — A nagyhalmági főbíró affairéjében is megindították a fegyelmit megelőző vizsgálatot, azt Boros Iván tb. főjegyző le is folytatta és most az ügy indítványtétel végett a főügyésznél van. Az eljárás befejezése után jelentést fog tenni a közgyűlésnek.

Arra a vádra, hogy a közegészségügy érdekében és az alkoholizmus meggátolására nem történt semmi intézkedés, kijelenti az alispán, hogy Aradvármegye volt az első, amely a vasárnapi kocsmázás ellen szabályrendeletet alkotott. Erre a feliratra a minisztériumból többszöri személyes sürgetésre az a leirat érkezett, hogy amíg a vasárnapi munkaszünetről alkotott törvény érvényben van, nem segíthet a bajon. Ennek ellenére is a községi képviselőtestületeknek a vasárnapi kocsmabezárásokra vonatkozó határozatait jóváhagyására ajánljuk.

A tanügy tekintetében a következő statisztikát olvassa fel: 1885-ben a megyében volt 249 elemi iskola 320 tanerővel, 1910-ben volt 285 iskola 526 tanerővel; 1885-ben 38.516 tanköteles közül iskolába járt 25.600; 1910-ben 47.942 tanköteles közül 41.440 járt iskolába és 49 magyar nyelvű iskola helyett ma 304 tanerővel 126 magyar nyelvű iskola működik. (Hosszantartó éljenzés.)

Dálnoky-Nagy Lajos alispán így végzi beszédét:

— Goldis László bizottsági tag az alispán működésével nincs megelégedve. Bármennyire sajnálom is, hogy a művelt lelkű bizottsági tag ur, akivel oly sokat és kellemesen érintkeztünk, nincs velem megelégedve, de ha nagyobb szerencsétlenség nem ér, ezt majd csak elviselem. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

(Ezután egyéb ügyeket tárgyaltak, amelyről külön cikkben írunk.)

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Maros aradi evezős egyesület e hó 21-én, (pénteken) délután fél 6 órakor tartja rendes évi közgyűlését az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár helyiségében. A közgyűlés utáni társasvacsera a Központi-szállodában lesz megtartva.

(*) Az aradi országos fanyképkiállítás megnyitásától már csak néhány nap választja el az érdeklődő közönséget. A kiállítást rendező aradi Fotoklub vezetősége most már véglegesen is megállapodott a megnyitás napjában s ez április 30-án lesz. Eddig több mint hatszáz képet jelentettek be a kiállításra. Aradváros gyönyörű ezüst készletet ajánlott föl, az Aradi Első Takarékpénztár pedig pénzübeli segéllyel segíti elő a kiállítás sikerét. Bohus László báró nagyszerű fényképező felszerelést, Stengl Andor iparművészeti tárgyat, Bloch H. cég gyönyörű művészeti szobrot, az Első magyar földipari r. t. egy arany, egy ezüst és két bronz plakettet, Matusik Márton értékes szobrot, Albert Andor művészeti kiállítású karzatai márvány plakettet és az Aradi Foto Klub szintén értékes szobrot ajánlott fel a kiállítás művészeti képeinek díjazásul. A tiszteletdíjakat a rendezőség a közeli napokban valamelyik kirakatban bemutatja.

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület, amely az elmúlt esztendőben is kivette részét a szegény iskolásgyermek segélyezéséből, csütörtökön délután négy órakor tartja meg évi közgyűlését a városháza tanácssterm-

ben. Ha az egyesület tagjai közül valaki tévedésből nem kapott meghívót, úgy az újságok közleményét vegye meghívásnak. Az egyesület tagjainak s az érdeklődőknek mentől nagyobb számban való megjelenését kéri Hauser ezredesné elnök.

Elítelt ügyvéd.

Háromezer korona büntetés egy cikkért.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 19.

A múlt év februárjában súlyos támadás jelent meg a *Pesti Futár*-ban Almády Géza fővárosi tanácsnok ellen, aki a szegényügyeket vezeti. A cikk, amelynek a címe „Almády tanácsnokot, hogy egy leánynak, aki az anyjával együtt segítségért fordult hozzá, azt a választ adta, hogy kap pénzt, amennyit akar, ha barátnője lesz. Az anya: Fülöp Ilona és a leánya: Erzsébet a tanácsnoknak ezt az állítólagos ajánlatát tudomására hozták ügyvédjüknek, Báltaszéki Lajosnak, aki azután az inkriminált cikket megírta a *Pesti Futár*-ban és pedig azért, mert a tanácsnok feljelentésére időközben a leányt és anyját kitiltották Budapestről. Az ügyvéd felfogása szerint ez a kitiltás azért történt, mert a leány nem teljesítette Almády kivánságát, sőt a tanácsnok és közte történt jelenetből nem is csinált titkot.

Az ügyészség felhatalmazás után a tanácsnok nevében rágalmazás miatt vádat emelt Báltaszéki Lajos ellen. A vádirat a két nő előéletéről olyan adatokat hoz föl, amelyek mindkettőjükre nézve legnagyobb mértékben lesújtók. Kitűnt, hogy Fülöp Ilona, más néven Hadházy Ilona, alias özvegy Rózsa Józsefné szakácsnő volt, a leánya pedig törvénytelen gyermek. Elzüllettek és koldulásból éltek. Állandóan bajuk volt a bíróságokkal, rendőrségekkel, Debrecenben koldulásért elítélték, szerepelt a Hentzi-szobor ügyében, végigpumpolta és végigjárta az előjáróságokat, polgármestert, a rendőrséget, a miniszteriumokat, jótékony-sági egyesületeket, egész sereg képviselőt. A szegényügyi nyilvántartóban erőszakosoknak vannak elkönyelve.

Rózsné az első látogatás alkalmával elmondta Almádynak, hogy igen előkelő családból való, de nagy nyomorban van, mert lelketlen emberek kifosztották. Az első benyomása az volt a tanácsnoknak, hogy sorsüldözött szegények, de csakhamar meggyőződött, hogy közönséges munkakerülők. A nyomozás ezt a megállapítást igazolta is.

A tanácsnok több ízben juttatott segítyt a két asszonynak, de mikor a kapott információk után megtagadta a támogatást, fenyegetőztek, botrányt csináltak, sőt a leány dühében, amikor kirohant a szobájából, azt kiáltozta, hogy erkölestelen ajánlatot tett neki a tanácsnok. Ezzel szemben Almády tájára hivatkozik, aki jelen volt mindannyiszor, amikor a két asszony nála járt. A beszerzett adatok alapján a tanácsnok azután átírt a rendőrségre s végül Fülöpéket kitiltották. A leány többé már nem is térhet vissza, mert időközben meghalt.

A mai esküdtzéki tárgyaláson Mikovich Lajos dr. bíró elnökölt, Vargha dr. ügyész képviselte a vádat, a vádlottat pedig Edvi-Ilés Károly dr. védte.

Vádlott ügyvéd kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Elnök: Miért?

— Mert igazat írtam. Tanuja voltam, hogyan akarták őket toloncházba vinni. Felháborodásomban írtam meg a cikket s abban a leánynak azt az állítását, hogy Almády erkölestelen ajánlatot tett neki. Ezt kifejezetten mint

a lány állítását írtam meg. A felháborodása pedig azért volt okom, mert törvénytelennek tartottam a két nő kitiltását.

— Van törvényes jogorvoslat, vagy a Pesti Futár följebb áll, mint a Kuria?

— A nyilvánosság bizonyos esetekben följebb áll, mint a Kuria.

A bíróság a védő és az ügyész előterjesztése után, mindkét fél kérelmére elrendelte a bizonyítást. A tanuk nem vallottak kedvezően Báltaszékire.

Az esküdtek bűnösnek mondták ki Báltaszéki Lajosnak a sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségében s azért a bíróság a 92. paragrafus alkalmazásával 2000 korona fő és 1000 korona mellékbüntetésre ítélte. A büntetési összeget a Pesti Futár kauciójából vonják le, vagy ha az nem volna, úgy az elítélten hajtják be, míg behajthatatlanság esetén 150 napi fogházra változtatják át. Ugy a vádlott mint az ügyész semmiségi panaszt jelentettek be.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az aradmegyei kocsmák vasárnapi szünete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Ismeretes, hogy Aradvármegye ezelőtt másfél esztendővel szabályrendeletet alkotott a kocsmák vasárnapi zárvatartása ügyében. Ezt a szabályrendeletet a pénzügyminiszter nem hagyta jóvá azzal a megokolással, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény életben van és ezért másnemű szabályrendelet nem hagyható jóvá. Ez az ügy most ismét aktuálissá vált, mert több aradmegyei község képviselőtestülete elhatározta, hogy a kocsmákat vasárnapokon zárva tartja. A mai vármegyei közgyűlésen Schill József főjegyző referálta a községek határozatait azzal a javaslattal, hogy a közgyűlés azokat jóváhagyásra ajánlja. Goldis László hivatkozik temesmegyei példákra és azt ajánlja, hogy a községek határozatát akkor is hajtsák végre, ha a miniszter nem hagyja jóvá. Pop C. István azt javasolja, hogy ha a felterjesztésre nem jön válasz a törvényes negyven nap alatt, a határozatokat végre kell hajtani. Schill jegyzőnek aggályai vannak a végrehajtás iránt, mert a szabályrendeletet, a melyben a vármegye a határozatok szankciójáról gondoskodott, a miniszter nem hagyta jóvá. Eppen ezért ajánlja, hogy azokban a községekben, ahol ilyen határozatokat hoztak, meg kell kérdezni a kocsmárosokat, hogy hajlandók-e a község határozatát respektálni? Az esetben pedig, ha a közgyűlés elfogadja Pop C. István javaslatát, azt a módosítást ajánlja: figyelmeztesse a törvényhatóság a minisztert, hogy ha negyven napig válasz nem érkezik, akkor a községek határozatát végrehajtják. A közgyűlés a főjegyző javaslatát fogadta el egyhangulag.

A jegyzők nyugdíja. Aradvármegye törvényhatósága számadásokat végeztetett aziránt, hogy a községi jegyzők nyugdíjgyűlének az állami tisztviselőkéhez hasonló rendezése mennyi többlet terhet jelentene a vármegyére. A számításoknál 64.000 korona többlet jött ki. Miután azonban időközben a miniszteriumból leírt jött, hogy a nyugdíjigénybe a lakbért is be kell tudni, a mai vármegyei közgyűlés az újabb számadások elvégzésére újabb bizottságot küldött ki.

Az új gyorsvonatok.

— Változások a budapest—arad—brassói vonalon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

A magyar államvasutak új menetrendje, amely ez év május elsején lép életbe, ismét jelentős változásokat fog előidézni az aradi forgalom lebonyolításában. Ezek között a legfontosabb újítás az, hogy május elsejétől Arad és Budapest között új gyorsvonat-pár indul meg. Nemrégiben hírt adtunk már arról, hogy az aradi és környéki közönség eme régi és jogos óhajlásával a kereskedelmi miniszteriumban hosszabb idő óta komolyan foglalkoznak s elvben már el is határozták az új gyorsvonatok megindítását; csupán az indulási, érkezési idők megállapítása és összeegyeztetése volt hátra. A két gyorsvonat menetrendjét a legkisebb részletekig megállapították a miniszteriumban s így a gyorsvonatok május elsején megindulnak.

A két gyorsvonatmenetrendje a következő:

A 605. számú gyorsvonat indul Aradról reggel 6 óra 3 perckor és Budapestre érkezik délelőtt 11 óra 25 perckor. A 606. számú gyorsvonat indul Budapestről délután 5 órakor, Aradra érkezik este 10 óra 25 perckor. Ezt a gyorsvonatot Aradon bejárja a Budapestről déli 12 óra 20 perckor induló és Aradra este 9 órakor érkező személyvonat, amely eddig pontban esti 10 órakor indult Erdély felé. Ez most átveszi az új gyorsvonat utasait, s mint személyvonat megy Erdélybe, indulási ideje este 11 óra 15 perckor lesz.

Az aradi utazóközönséget érdeklő egyéb forgalmi változások a következők:

Az Aradról eddig reggel 8 óra 18 perckor induló és Budapestre déli 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonat ezentúl reggel 8 óra 20 perckor indul Aradról, az érkezési ideje ugyanaz marad.

Az Aradról eddig délelőtt 11 óra 25 perckor induló és Budapestre este 7 óra 25 perckor érkező személyvonat ezentúl délelőtt 11 óra 37 perckor indul Aradról.

Az eddig Tövisről Aradra este 8 óra 50 perckor megérkező személyvonat, amely este 9 óra 30 perckor indult Budapest felé, este 8 óra 52 perckor fog megérkezni, s ennek megfelelőleg indulási ideje esti 9 óra 34 perckor lesz; e vonat a jelenlegi reggeli 6 óra 10 perces érkezési idő helyett husz perccel hamarabb, már reggel 5 óra 45 perckor érkezik majd Budapesre.

A Budapest-nyugati pályaudvarról eddig reggel 7 órakor induló és Aradra déli 12 óra 12 perckor érkező gyorsvonat ezentúl déli 12 óra 24 perckor fog megérkezni, s ennek megfelelőleg Erdély felé való indulási ideje déli 12 óra 32 perc lesz.

A Budapest-keleti pályaudvarról eddig délután 2 órakor induló és Aradra este 6 óra 54 perckor érkező gyorsvonat érkezési ideje május elsejétől este 6 óra 58 perc lesz.

A Budapest-keleti pályaudvarról eddig éjjel 11 óra 25 perckor induló és Aradra reggel 8 óra 07 perckor érkező személyvonat ezentúl reggel 8 óra 13 perckor fog Aradra érkezni.

A többi vonatok menetrendje változatlan marad.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

TÖRVÉNYKEZÉS.

Főszolgabíró és tűzoltóparancsnok.

— Az aradi vádtanács határozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Néhány nap előtt megírtuk, hogy a vizsgálóbíró elutasította Grill József világosi kádármester, önkéntes tűzoltóparancsnok feljelentését, melyet Faragó István főszolgabíró ellen tett, azért, mert a főbíró egy alkalommal, amidőn a kádármester háza tüzet fogott, csendőrökkel vitette el a község házára az öt sértegető embert és másnap reggel nyolc óráig ott tartotta. A vizsgálóbíró végzése ellen Grill felfolyamodással élt a vádtanácshoz, amely most tartott ülésén a felfolyamodást elutasította és a vizsgálóbíró intézkedését helybenhagyta. A vádtanács végzésének indokolása így hangzik:

„A vádtanács a felfolyamodást elutasítja mert: a vizsgálóbíró felfolyamodással megtámadott végzésében a nyomozás adatai alapján helyesen megállapított tényállás szerint terhelt: Faragó István főszolgabíró, mint a közigazgatási hatóság feje jelent meg a Világoson, 1910. évi december hó 21—22. közötti éjjelen kiűtött tűzvésznel. Grill József sértett, ki mint tűzoltó alparancsnok vezette a mentési munkálatokat, sértő és kihívó hangon tiltakozott a terhelt főszolgabírónak a mentési munkálatokba való beavatkozása ellen és miután a terhelt főszolgabíró ismételt eredménytelenül figyelmeztette őt a vele, mint hivatalból jelenlevő hatósági személylyel szembeni illendő magaviseletre, csak azután rendelte el a terhelt sértettnek a község házára leendő bekísérését és itt a terheltet csak addig tartotta fogva, míg a 34. naplószám alatti jegyzőkönyv főlvétele megtörtént.

Kétségtelen, hogy minden közveszély idején a közigazgatási hatóság fejét illeti az intézkedés joga a veszély továbbterjedésének megakadályozását és annak elfojtását illetően. E jog jelen esetben terheltet illeti. Miután sértettnek sértő, durva fellépése az intézkedő főszolgabíróval szemben alkalmas lehetett a hatóság tekintélyének megingatására és ezzel kapcsolatban terhelt intézkedéseinek eredménytelenségét okozhatta, terhelt főszolgabíró nem járt el törvényellenesen akkor, amikor a közrend és közbiztonság érdekében sértettet a helyszínéről eltávolította, illetve a tanúsított magatartása miatt jegyzőkönyv főlvétele végett a község házára kísértette és ott a jegyzőkönyv főlvételeig fogva tartotta. Aradon, 1911. évi április hó 13-ik napján.“

§ Az ügyvéd beszéde. Grozda Aurél dr. nagybuttyini ügyvéd 1909. őszén a megyebizottsági tagválasztások után beszédet mondott egy buttyini népgyűlésen, amelyen dicsőítőleg emlékezett meg a románok összetartásáról. A beszédben az ügyészség izgatást látott és vádat emelt Grozda ellen, akit azonban az aradi törvényszék felmentett a vád alól. Felebbezés folytán a nagyváradi tábla elé került az ügy, amely a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

§ Az apagyilkos. Sopronból jelentik: Ma ítélkezett az esküdtszék Varga György gazda felett, aki néhány héttel ezelőtt apját huszonegy késszurással megölte. A kihallgatott tanuk azt vallották, hogy a meggyilkolt viszonyt folytatott Varga György feleségével. Az es-

küdtek a vádlottat halált okozó súlyos testisértesben mondták ki bűnösnek, mire a bíróság három évi fegyházra ítélte.

Több milliós
tőzsdeveszteség.

— Elhibázott spekuláció Skoda-gyári részvényekkel. —

Távirati tudósítás.

Arad, április 19.

A Wiener Bankverein körül ismét bajok vannak és ismét igazgatójának, Popper Bernátnak a nevével kapcsolatosan. Még emlékeztetben él az az óriási veszteség, mely a bankot a győri waggongyárnál és egyéb balsikerű vállalatainál érte. A veszteség után botrány következett, mert egy fővárosi lap azt írta, hogy az igazgatóság nem tár tiszta képet a részvényesek elé, hanem elhallgatja a veszteséget, melyet rejtélyes módon fedez.

Most ismét nagyobb börzeveszteség éri a pénzügyintézet igazgatójának szerencsétlen spekulációja következtében. A bank rávetette magát a Skoda-féle ágyu és vasgyár részvényeire és alá housse játszik, felfelé verve az árakat, de egyetlen egy papirosnak birtokába se tudott jutni. Skoda lovag, nyolevanezer részvény ura, nem engedi, hogy a bank válják urává a Skoda részvénytársaságnak.

Az érdekes börzeháborúról a következőket jelentik:

A Skoda-részvények áremelkedése még egyre tart és minden jel arra mutat, hogy ennek a megindult housse-iránzatnak nem is lesz még hamarosan vége. Bámulatos ez a Skoda-láz, mely pár hét óta elfogta a bécsiakat. A budapesti tőzsdén mesélt erről egyetmást egy bankdirektor, aki a husvétii ünnepeket Bécsben töltötte és aki ott valami tőzsdéi megbízást is el akart végezni éppen ebben a Skoda-ügyben. Panaszkodott egyik bécsi kollégájának: kár, hogy az ünnep miatt zárva van a tőzsde és nem tudja így személyesen elintézni a dolgát. „Téved, uram — mondotta neki a bécsi bankigazgató — adhat és vehet most annyi Skoda-részvényt, amennyit akar; csupán be kell mennie valamelyik kávéházba, vagy vendéglőbe. Bécsben ma minden nyilvános helyen Skoda-részvényekben spekulálnak és csinálnak üzletet az emberek“.

A bécsi tőzsdén megint 12—15 korona volt a kurzusemelkedés. A kontremin, amelynek egyik látható feje Popper, a Wiener Bankverein vezérigazgatója, horrendus pénzeket, nehéz milliókat veszít. Az egész spekuláció valami 20.000 darab részvény körül fejlődött. Több nincs a forgalomban. A vállalat többi részvényeit Skoda Károly lovag örzi pénzeszekrényeiben, aki eddig még egy darabot sem adott piacra. Pedig január óta körülbelül huszonhét millió koronát nyert papírjain az árfolyamok felhajtása révén. Minden oka megvan tehát, hogy a gazdasági konjunktúra megerősödésében bízzék és hogy meglepéssel konstatalja, mennyire fejlődött az osztrák vállalkozói szellem rövid pár esztendő alatt.

A budapesti piacon is sok érdekeltje van a Skoda-részvények körül kifejlődött óriási spekulációnak. Egyik nagy cukoriparos, — aki nek amerikai szellemű tőzsdéi műveleteit sokszor megcsodálták már azok, akik a pénzpiac eseményeit közelebbről látták, — spekulációra vásárolt ötezer darab Skoda-részvényével eddig több mint másfél milliót keresett. A kontreminnek meg vannak persze Budapesten is az áldozatai, bár az itteni veszteségek mértékét összehasonlítani sem lehet a bécsiakkal.

Elrománosodott
magyar község.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Mindenféle csak azt lehet olvasni, hogy a nemzetiségi iskolákat is állami segélyben részesítik és a magyar nyelv tanítását ezekben az iskolákban is kötelezővé teszik. Ez nagyon szép és nemes intézkedés, mert a mai nagyon is előrehaladott, civilizált világban, amidőn annak a nemzetiségi állampolgárnak is az ő szűk sziklás hazája nem elegendő és sorsa faluja hátán is tul szőlítja, — akkor látja, hogy mennyivel jobban boldogulhat, ha az ország nyelvét is bírja, mintha azt nem tanulta volna meg.

De a magyarosítás mellett milyen helyzet uralkodik még sok helyen s a többek között Aradmegyében is, bizonyítja az alábbi eset:

Ugyanis van Aradmegyében egy község: Ravna, — ujabban Kisróna — ennek lakosai a Józsa, valamikor Csanádmegyéből, hallomás szerint még Mária Terézia királynő uralkodása idejében mint nemesi adomány-birtokon ravnai Józsa előnévvel telepedtek itt le, mind tőzsgyökeres evangélikus református vallásu magyarok voltak.

E románok közé beszorult magyarok hosszú időn keresztül megtartották nyelvüket, vallásukat; csak az utóbbi években, amidőn már elszaporodtak és a szegénység bekopogtatott náluk, — akkor kezdték magyarságukat abba hagyni és a románok közé beöszülni, gyermekeiket román anya mellett románá nevelni.

Értesülésem szerint egy ízben még megakarták magukat tartani annak, amik voltak — magyarnak, — és csak azt akarták kieszközölni, hogy részükre templom építtessék és saját papjuk lehessen, de hogy ez mily akadályok mellett nem sikerült (sok verzió kering róla) azt nem tudhatni; elég az, hogy a mozgalom a magyar oldalon meddő maradt.

De mi történt a másik oldalon? A románok kapva-kaptak az elhagyatott falun s hozzáfogtak annak elrománosításához. Az egyik fiatal Józsa bevitték a szemináriumukba és ott kiképezték román papnak s egyidejűleg templomot is építtettek részükre. Ezek után rohamosan haladt a cél felé a románok ügye, volt templom, saját vérükből való pap, mi kellett egyéb az iskolázatlan népnek? Az oda vonzódik, ahol látja, hogy az ügyével törődnek.

Most, ha az idegen végig megy Ravnán, nem hitethető el vele, hogy ez a község valamikor jó módban levő magyar község volt (ha csak egyik-másik idősebb ember arcvonásából a daróc alatt is fel nem fedezi a fajt.) Nagyon akadozva magyarul még csak néhány idősebb tud közülük, ezek az öregek a vallásukhoz hosszú ideig hűvek maradtak, mert dacára, hogy román papjuk van és magyarul elfelejtettek beszélni, azért még fele nem tért át a gör. kel. vallásra, de már az új nemzedék, (dacára nemesi előnévének,) azt is eltagadja, hogy valamikor magyar volt.

A minap is beszéltem egy új románossal, aki most tért át a ref. vallásról a gör. kel. vallásra. Már egy szót se tud magyarul és tolmács utján kérdeztem meg tőle:

— Miért hagyja el a hitét?

— Nézze uram — mondta — én tudom, hogy magyar vagyok, de az egész környezetem román. Nem maradhatok meg magyarnak, mert a magyarral az ördög sem törődik.

Es könyezni kezdett.

F. S.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Babuska, operett. C) bérlet.
Péntek: Troubadour, opera. Lovag Ferrari bucsufellépte. A) bérlet.
Szombat: A medve, komédia. Bemutató-előadás. B) bérlet.
Vasárnap: Délután mérsékelt helyárakkal: Tolonc népszínmű. Este rendezés helyárakkal: A medve, komédia. C) bérlet.

* **Vas Sándor zongoraestélya.** Vas Sándor aradi születésű zongoraművész ma este hangversenyt tartott a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. A koncert-idény hanyatlását mutatja, hogy meglehetősen kevesen jelentek meg a koncerten. Pedig a fiatal művész nagyobb érdeklődést érdemelt volna. Ma még nem az a teljesen kiforrott művész ugyan, aki a kényes izlésű aradi közönséget teljesen meg tudja hódítani, de sok olyan kvalitása van, amelyek nemcsak jövő sikereire nyitnak szép perspektívát, hanem a jelenben is minden zeneértő részéről őszinte elismerést érdemel. Technikája erőteljes, előadásában pedig sokszor meglepő finomságok csillannak ki. Bach, Mozart, Scarlatti-Taussig, Scarlatti, Aulabulow, Schumann, Brzezinsky, Debussy és Liszt szerzeményeit játszotta a közönség meleg ünneplése mellett.

* **Uj képtárlat nyílik meg vasárnap Weisz Leó könyvkereskedő szalonjában. Ijjász-Jacik Gyula festőművész állítja ki képeit.**

* **A Ditrói-fiúk.** Eredetileg úgy volt, hogy Ditrói Mór egyik fiából se lesz színész. Az egyiket katonának, a másikat jogásznak, a harmadikat tanárnak nevelte. És ime: a katona letette a kardját, a jogász sutba dobta a corpus jurist, csak a harmadik maradt hű a pályájához. Ez a harmadik: Ditrói Nándor most Szegeden tanárkodik és nagyon meg van az állásával elégedve, de a szegediek is ő vele. Lehetnek is, mert példás a kötelezettség-tudásban s minden egyebekben. Hogy csak egyet említsünk: a Ditróiak ismeretesei hithű katolikus érzelmeikről és Ditrói Nándor mégis — a saját iskolai teendőin kívül — a zsidó internátus dolgait is végzi... szigorúan ügyelve, hogy a válástani s gyakorlás ne szenvedjen csorbát. De azért a színészszer benne is föl-fölbugyog. A múlt héten működő előadást rendeztek Szegeden és Ditrói Nándor játszotta a „Viola” címszerepét. Az atyja is végignézte az előadást és eltűnődve mondta a szomszédjának:

— Sajátságos. Ebből lett volna a legjobb színész — egy ízben színészfelvételi vizsgán, egyhangulag kvalifikálták — és épen ő nem akart színész lenni. Sajátságos!

* **Az Aradi Zenekonzervatórium folyó hó 23-án, vasárnap d. u. fél 5 órakor saját helyiségében tartandó hangversenyére a jegyek a konzervatórium irodájában már válthatók d. u. 3-6-ig.** 1777

* **A tolonc — vasárnap délután.** A néhány nappal ezelőtt felújított népszínművet, a Tolonc-ot a szintársulat vasárnap délután színre hozza.

* **Ferrari bucsufellépte.** Hat éve már, hogy Ferrari D'Albaredó az aradi szintársulatnál tölti a téli szezont és szerződött tagként játssza az összes operák tenor-szerepeit. Minden év május elsején itthagytta Aradot, azonban október végével, a téli szezont megnyitására mindig visszajött. Ferrari most azonban végleg távozik Aradról és előreláthatólag hosszú ideig nem is jön vissza. A tenorista Dél-Amerikába szerződött egy nagy olasz opera-staggionéhoz.

Utolsó fellépése egyik legjobb szerepében, a Troubadour Manrico-jában lesz.

* **Fenyvessy Emil vendégszereplése.** A Vig-színház ismert nevű művésze három legjobb szerepében fog legközelebb az aradi színházban vendégszerepelni. Vendégjátékának első estjén *A tanítónő*, második estjén *Az államtitkár ur*, harmadik estén az *Ocskay brigadéros*-ban fog fellépni. Mindhárom előadás bérletben, rendezés helyárak mellett fog lefolyni.

* **A medve.** Nap-nap mellett serényen folynak a próbák Schmidt Miklósnak *A medve* című négyfelvonásos falusi komédiájából, amelynek szombaton, e hó 22-ikén lesz a premiérje. A premiéren a tehetséges szerzőt, aki valamikor asztalos volt, volt pályatársai meleg ünneplésben fogják [részesíteni. Az ünneplés abban fog kifejezést nyerni, hogy a Famunkások országos szakszervezete, az aradi asztalossegédek és az aradi szociáldemokrata párt koszorúval tünteti ki a szerzőt. A darabot Keszler Ede nagy ambícióval és körültekintéssel rendezi és ő is játssza a darab egyik nagy szerepét. Kivüle halás és nagy szerephez jutottak Novák Irén, Benkőné, Várnay, Beregi, Polgár, Vass és Cseh.

* **A trójai háború.** Csütörtökön mutatja be az Uránia színház a világhírű Itala filmet, A trójai háborút. Ez a mesés kiállítású kép gazdag scenirozásával valósággal frappírozta a közönséget. Ezernyi tömeg él, mozog ezen a képen. Az antik görög és trójai világ építészeti remekei a maguk gazdag pompájukban kelnek életre és kápráztatják el a nézőt. Menelaus palotája valóságos antik műemkek és Agamemnon csarnokai a valóságban sem lehettek felségesebbek, mint ezen a fenomenális mozgófényképen. A Trója falai alatt és benn a városban dúló harc az ókor barbarizmusának hű tükre. A lándzsás tömegek halálordítása szinte kihallatszik a képből és nem tudjuk mit bámuljunk inkább, a tömegek nagyságát, vagy a rendezés tökéletességét. A mesterművet közkívánatra mutatja még be az Uránia. Ehhez sorakoznak Pathe legfrissebb újdonságai. A legújabb revü és egy szenzációs párisi dráma: *A fekete függöny.* 175

* **Trója bukása és még öt slágerkép kerül bemutatásra az Apolló-színház csütörtöki előadásain.** Homérosz klasszikus művét kétfelvonásos történelmi drámában örököltette meg az Itala filmgyár, amely nagykonceptiójú munkájában élethűen adja vissza Trója pusztulásának minden fázisát. Ezer és ezer ember egybeolvadó áradata hömpölyög végig a mozgószínház vásznonlapján s megismerkedünk a gyönyörű hősköltemény híres alakjaival, Heléna királynővel, Páris pásztorfiúval, Achilleussal és Odisseussal. Leírhatatlanul hatásos jelenet a görögök győzelmének percei, amelyet tudvaleg csak a falónok becsempészésével tudnak elérni hosszas küzdelem után. Az örökbecsű művet remek kiállításban mutatja be az Apolló, állandóan zsufolt ház előtt. Trója bukásán kívül zseniális amerikai slágerek egészítik ki a műsort. Ezek között különösen említést érdemel egy háromszáz méter hosszú életkép, amelynek cselekménye egy kicserélt gyermek körül játszódik le. A szegény varrónő elvált férjének lakásába akarja vinni kisgyermekét s e helyett egy másik fiatalemberhez viszi, aki-nek emiatt füstbe megy a partija. A fiatalember jószívű s felneveli a talált gyermeket s amikor a fiúcska már nagy, összetalálkoznak egy fürdőhelyen az anyával, akit később a gyermek nevelőapja feleségül is vesz. 177

A huszárhadnagy rejtélyes halála.

— Eredménytelen exhumálás. —

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, április 19.

Ide s tova három hónapja lesz már, hogy Marosvásárhelyen holtan találták lakásán Petracsek Zsigmond honvédhuzárhadnagyot, Petracsek Vilmos Sarolta-pusztai zalamegyei bérlő fiát.

Az első híradás úgy szólt, hogy a fiatal hadnagy öngyilkosságot követett el. De mert semmiféle irást nem hagyott maga után, másnap már arról beszéltek, hogy gyilkosságnak áldozata lett.

A katonai hatóság vizsgálatot is indított, mert ezenkívül még több más gyanúok is tápot adott annak a föltevésnek, hogy a hadnagy nem önkézzel vetett véget életének, hanem gyilkosságnak esett áldozatul. Emellett szólt az a körülmény, hogy bár a revolvert a hadnagy hasára dobva találták, konstatálták, hogy a lövés több lépés távolságról történt. A hadnagnak ugyanis a feje alatt pihenő balkarja is át volt löve. Ez a jel arra mutatott, hogy Petracseket *alvás közben gyilkolták meg.*

Az öngyilkosságra nem is lehetett oka a hadnagnak, mert vagyonos szülők gyermeke volt, rendezett anyagi viszonyok között élt és semmiféle olyan rendelkezést sem tett, amely arra engedett volna következtetni, hogy halálra készült. A hadnagy még levelet sem hagyott hátra. Hagyatékában pedig olyan természetű leveleket találtak, amelyeket, ha öngyilkossá akart lenni, okvetlenül megsemmisített volna.

A gyilkosság gyanúja a hadnagy tisztiszolgája ellen irányult, aki több ízben panaszkodott, hogy a hadnagy rosszul bánik vele s kijelentette, hogy ezért még bosszút fog egyszer rajta állani.

Szó esett akkor arról is, hogy a katonai hatóság Petracsek holttestét fölboncoltatja. Ez azonban nem történt meg. — Talán épp ez a mulasztás adott tápot ama mindjobban megerősödő hitnek, — hogy a hadnagyot meggyilkolták.

Petracsek Zsigmond holttestét hazaszállították Zalába és innen a család somogy megyei sirboltjába helyezték örök nyugalomra. Négy héttel a temetés után a marosvásárhelyi huszárezred átiratára a székesfehérvári honvédkerületi parancsnokság átiratot intézett a kaposvári törvényszék vizsgálóbírójához azzal, hogy ekszhumálják és boncolják föl a Lipótfán eltámetett Petracsek hadnagy holttestét.

Az ekszhumálás és a boncolás március első napjaiban volt. A boncoló-orvosok kétheti halasztást kértek szakvéleményük meghozására, mert görögövi vizsgálatokat kellett végeztetniük. — A két hét leteltével újabb halasztást kértek és csak tegnap terjesztették be szakvéleményüket a vizsgálóbíróhoz. A boncvizsgálat a titok nyitját nem tudta megoldani. Az orvosok véleménye úgy szólt, hogy *sem a gyilkosság, sem az öngyilkosság jeleit határozottan megállapítani nem lehetett.* — Csak most lett igazi rejtély Petracsek hadnagy eddig is titokzatos halála.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Vincze Miklós nyug. törvényszéki bíró, ügyvéd, aki hosszú évekig volt aradi lakos, e hó 17-én, életének 68 évében Kolozsvárott meghalt. Az elhunytat, akinek temetése ma volt, kiterjedt rokonság gyászolja.

HIREK.

Háromszemű gyermek.

— Csodaszülött Temesvárott. —

Távirati tudósítás.

Temesvár, április 19.

Napok óta kalandos hírek voltak elterjedve Temesvárott arról, hogy egy ferencvárosi asszonynak terz gyermeke született, valóságos szörnyszülött, akinek két orra és három szeme van. A kalandos hírek sehogy sem akadt gazdája. Az orvosok nem tudtak semmiféle szörnyszülöttről, a hatóságnál nem volt bejelentve az eset, így tehát sikertelen volt a kerdőzködés.

Ma aztán sikerült kideríteni, hogy a hirtelenségnek valóban van alapja. Egy ferencvárosi napszámosasszonynak két héttel ezelőtt abnormis gyermeke született és a gyermek él. Egy hírlapíró ma Balázs Emil dr. igazgatóorvos társaságában kiment a Ferencvárosba, ahol csakhamar megtudta, hogy az illető asszony *Milics Neda* szerb napszámos felesége. A család a Hollósy-utca tizedik szám alatt lakik, igen szegényesen, egy kis szobában. Hat gyermekük van. Kérésre az asszony hamarosan kihozta a gyermeket. Kis, vörösszínű újszülött és teljesen egészségesnek látszik. Most egy nagyot ásit és ekkor szembetűnik az abnormitás: a két szem között, az orr fölött egy harmadik, csukott szem látszik! Balázs dr. alapos vizsgálat alá veszi a kis csodagyermeket és nyomban megállapítja, hogy a harmadik, középtű levő szempillák alatt szem nincsen. Csak a szempillák vannak meg és alatta valami daganatféle. Orvosi vizsgálódásának eredményét Balázs dr. így foglalta össze:

— Az olasz-mogyorónyi daganat, mely az arc bal felén a szemzug és orrhát között domborodik ki, ép bőrrel van fedve, még pedig úgy, hogy a bőr egy rudimentár felső szemhéjat utánoz. Egy kis fantáziával harmadik szemnek mondhatja a szemlélő. Érdekes, hogy a daganat alapján a pofacsontok épen oly üreget alkotnak, mint a szemüreg. A daganat tömött tapintatu és kétségkívül a csodadagokhoz (teratoma) tartozik. Kiirtása után a góresővi vizsgálat fogja kimutatni, hogy idegalkatrészek vannak-e benne, ami azért volna érdekes, mert eddig oly abnormitás, mely egy számfelüti szemet utánozna, tudtommal ismeretve nincs.

— Az időjárás. Meleg idő várható, legfeljebb nyugaton némi esővel. Sürgönyprognózis: Meleg, nyugaton elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 21-2 C°.

— A király Budapesten. *Budapestről* jelentik: A király május 2-án Budapestre érkezik és több héten át a magyar fővárosban fog székelni. A király, aki már a legutóbbi delegációs ülések alatt kifejezte abbéli szándékát, hogy tavaszra Budapestre jön, a miniszterelnök mai kihallgatásán közölte, hogy május 2-án utazik Budapestre. Budapesti időzése alatt több udvari ünnepség lesz. A budai várban fogja fogadni a király Péter szerb királyt, akinek érkezési ideje még nincs véglegesen megállapítva.

— Tisza István gróf Budapesten. *Budapestről* jelentik: Tisza István gróf, aki egy héttel ezelőtt fia feleségének betegágyához Mentoneba utazott ma délután visszaérkezett Budapestre.

— Glattfelder püspök felszentelése. Az eredeti terv szerint *Glattfelder Gyula* dr. csanád-egyházmegyei püspök felszentelése a husvét utáni első vasárnapra volt tervezve. Miután azonban a pápai megerősítési okmány még nem érkezett meg, a felszentelés halasztást szenved.

— Aradvármegye Tisza Kálmán szobrára. Aradvármegye mai közgyűlésén az állandó választmány javaslata alapján 200 koronát szavazott meg Tisza Kálmán felállítandó szobrára. Pop C. István az állandó választmány javaslata ellen foglalt állást, de nagy többséggel leszavazták.

— Röpirat Rudolf királyfi tragédiájáról. Párisban a napokban röpirat jelent meg, amely mindenféle élénk feltűnést kelt. A könyv címe a „Hofburg“ és a Habsburgok családi ügyeivel foglalkozik, amelyek az utolsó ötven évben történtek. Hosszasan foglalkozik a *mayerlingi* tragédiával is, de kacagatóan naiv és fantasztikus módon. A neveket elváltoztatja a röpirat, de *Tackvilla* bárónőben rá lehet ismerni *Vencesera* bárónőre, a trónörökös pedig *Adolf* trónörökösnek nevezi. A röpirat szerint *Tackvilla* bárónő ölte volna meg a trónörökös egy mulatozás alkalmával, ahova többek között egy *Bribaldi* nevű világhírű táncosnő is hivatalos volt. Ezt a gyönyörű nőt akarta volna az udvar felhasználni arra, hogy a trónörökös *Tackvillától* elidegenítse. *Bribaldi* a *Salome* táncot járta a trónörökös előtt. Mikor ahhoz a részhez ért, ahol *Johanán* fejét követeli, *Tackvilla* felállott és *Adolf* trónörökösét magával vitte a mellékszobába. Három pere múlva a bárónő visszatért egy ezüst tálcával, melyen egy levágott emberi fő gözölgött véresen. A fej *Adolf* trónörökös feje volt. A röpirat szerint ezeket a részleteket egy bérkocsis leste volna ki, aki *Tackvilla* bárónőt hordozta. A röpirat többi dolgai is az előbbihez hasonlóan fantasztikusak.

— Németh püspök nyolcvan éves. *Németh József* felszentelt csanádi püspök holnap üli meg születésének nyolcvanadik évfordulóját. Az agg főpáztort ez alkalomból számosan keresték fel jókívánataikkal. *Csernoch János* dr. kalocsai érsek a tegnapi nap folyamán személyesen adta át *Németh* püspöknek szerencsekívánatait.

— Elhunyt főszolgabíró. A *vingai* járás főszolgabírójára, *Pongrácz Miklós* hirtelen meghalt. *Pongrácz Miklós* alig negyvenöt évet élt. Hosszu idő óta szervi szivbaj kínozza. Ezelőtt félévvel régi baja ismét erőt vett rajta, ugyanarra, hogy öt hónapot kellett Olaszországban, Savonában töltenie, ahol az enyhe klíma alatt keresett gyógyulást. *Március* huszonhatodikán érkezett haza, de akik látták a különben daliás embert, megállapíthatták, hogy az olaszországi időzés keveset segíthetett rajta. *Arconásai* meggyúltak, ideges, beteg ember benyomását tette a szemlélőre. Szolgálatba nem állt, szabadsága tovább tartott, mert féltették, hogy a közszolgálat izgalmai még jobban megrendítik egészségét. Ma éjjel tizenegy órakor ágyában hirtelen felriadt és csuklani kezdett. Felesége ijedten kérdezte tőle:

— Valami bajod van? Rosszul vagy? Akarsz valamit?

Pongrácz alig hebegve válaszolta:

— Imádkozzatok inkább! Rosszul, nagyon rosszul vagyok.

Néhány másodperc telt el, feje lehanyatlott és meghalt.

Az elhunyt huszonhét évig állott Temesmegye szolgálatában. Az irnokságon kezdte. Lassan, becsületes munkával küzdötte végig magát a ranglétrán. Fehértemplomban szolgabíró, Temeskubinban főbíró, majd a *vingai* járás főbírója lett és ez állásban tíz évig maradt. Halálát felesége, született *Verzár Mariska* és *István* fia gyászolja. Csütörtökön délután fél ötkor temetik a temesvár-belvárosi temető halottas házából.

— Uj tb. szolgabíró. *Urbán Iván* főispán báró *Bohus István* dr.-t tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

— Eljegyzés. Szemerei *Bara Bóra* Mimikét, szemerei *Bara Bóra* Elemér és nejeleányát eljegyezte ebesfalvi *Török Zoltán*.

— Uj közkórház Aradon. Aradvármegye ma tartott közgyűlésén foglalkozott a közkórház kitélepitésének, illetve Aradvárossal közösen létesítendő kórház ügyével. A közgyűlés elhatározta, hogy *Urbán Iván* főispán elnöklésével egy bizottságot küld ki az ügy előkészítésére és átír a városhoz és azt is hasonló eljárásra kéri fel.

— Lelőtte a testvérét. *Szombathelyről* jelentik: *Jakab Sándor* földbirtokos hasonló nevű fia bátyját, *Istvánt*, aki Amerikából jött haza husvétra, ma agyonlőtte. A gyilkosság összevisszólalkozásból keletkezett. *Jakab István* mikor hazajött azonnal összeveszett öccsével, mert apjuk mialatt ő Amerikában volt, vagyonát itthon maradt gyermekei között felosztotta. Meg is fenyegette öccsét, megmutatta revolverét és kijelentette, hogy azt neki hozta. Ma ismét összevisszólalkoztak, mire *Jakab Sándor* a fivérét saját revolverével agyonlőtte. A fiatalembert, aki önként jelentkezett a rendőrségen, azonnal letartóztatták.

— Megtámadott katonai őr. *Győrből* jelentik: Tegnapelőtt éjjel *Sztavó Mihály* gyalogos ellen, aki a löporraktárnál mint őr teljesített szolgálatot, ismeretlen tettes támadást intézett. Éjjeli 1 óra 45 perc tájban az őr egy embert látott gyorsan feléje közeledni. Az őr kötelességszerűen háromszor „Megállj“-t kiáltott németül, magyarul és tótul és amikor a megszólított nem állt meg, az őr „Állj, mert lövök!“ kiáltással akarta visszafordulásra bírni. Az ismeretlen támadó azzal felelt: „Attól nem félek“, mire az őr fegyverét töltötte. E közben a támadó gyorsan az őrré vetette magát és kemény tárgygal a jobb halántékára ütött. Az őr a lélekjelenlétét nem veszítette el, szuronyos fegyverével a támadót leütötte. Amikor az ismeretlen tettes újból támadni kezdett, az őr szuronyát a támadó bal mellébe dőfte. A támadó jajgatva a közeli bokrokba menekült, mire az őr utána lött. Az eset a katonai körökben élénk érdeklődést keltett és az ismeretlen tettes kipuhatlása céljából a csendőrségnél és rendőrségnél is tett följelentést. Az őr illetékes századjából a tegnap délutáni órákban őrjáratot küldtek ki a terep átkutatására. Az őr leírása szerint a támadó magas termetű, sötét tavaszi ruhába öltözött *uriember* volt. A járőr a legnagyobb pontossággal kutatta át a löszerraktárnál levő erdőcskét, minden eredmény nélkül.

— Ujabb lopás a brádi aranybányában. *Brádról* írják: A *Rudai 12* apostol aranybányatársulat bányáiban, a melyekben az érclopás különféle alakban napirenden van, s a hol minimális számítás szerint évenként félmillió értékű arany tűnik el a tolvajok kezén, az utóbbi napokban egymásután két helyen követtek el nagyobb szabású lopást. A valeaárszului tárnába — mint az *Aradi Közlöny* már megírta — olyképp hatoltak be, hogy a hegyoldalba egy ötven méter hosszú üreget vájtak, a mig egy vízzel telt s üzemen kívül álló tárnába nem jutottak. Innen a *Franciskó* tárnába mentek, ahol a lefejtett aranyércet zsákokba rakva elihantak. — A legutóbbi aranylopás husvét szombatján történt a valeamarei tárnában. Ott a bányafelügyelnéhány munkással szövetkezve eltüntetett egy zsák aranyércet s helyébe közönséges földdel telt zsákot helyezett el. A bányamérnök, aki a zsákon lévő hamisított pecsétet nyomban észrevette, gyanuba vette a felőrt, aki a esendőség előtt csakhamar beismerte tettét s einkostársait is megnevezte.

— **Házasság.** Fonyó Dezső és neje szül. Tröster Szidi Dombegyházáról tudatják, hogy a hó 17-én, Aradon házasságot kötöttek.

— **Egy urinó halálos szerencsétlensége.** *Hódmezővásárhelyről* jelentik: A város lakosságát megrázó tragédia tartja izgalomban. Az uri társadalom egyik vezető tagjának, *Halász Manó* dr. ügyvédnek ifju, szép felesége ma reggel vérmérgezésben meghalt. Nagypénteken fogat huzatott és valahogyan fertőzést kapott. Vasárnapra toroka bedagadt és gégejét föl kellett vágni. A műtétet előkelő orvostanárok végezték, de már nem lehetett megmenteni és a fiatal asszony iszonyu kínok között meghalt. A tragikus véget ért fiatal asszony szíve alatt 8 hónapos magzatot hordott.

— **A részeg város.** A Katolikus Tudósító jelenti Zentáról: Virágvasárnapon óriási tűz pusztított Zentán: leégett a városháza és a nagytemplom. Megkérdeztük a rendőrfőkapitányt, hogyan eshetett meg az, hogy fényes nappal ilyen arányokat ölthetett a tűz. Komáromy Béla, Zenta város főkapitánya erre így felelt:

— **Vasárnap Zentán az egész város részeg volt.**

A toronyban is egy keletkezett a tűz, hogy a toronyőr néhány pajtásával mulatott a toronyban és alighanem a közben dobtak el egy égő gyufát vagy cigarettát. Tűzbiztonság tekintetében Zentán az ázsiai állapotok uralkodnak. A városnak mindössze 4 hivatásos tűzoltója van, a többi önkéntes. A tűzoltó-főparancsnok pedig 3 hónapja idegbeteg és szanatóriumban fekszik.

— **Verekezés** — 14 sebesülttel. Husvét vasárnapján nagy mulatozás volt a pécskai kiserdőben levő Dánosi csárdában. Iparosok és parasztleányok, mulatoztak. A mulatság vége, mint rendesen, most is verekezés lett, amely azonban véres eredménnyel végződött. Az egyik legénynek *Lénárt* Andrásnak kést döftek a hátába, amely tüdejébe furódott. A fejét sörös üvegekkel verték széjjel. A szerencsétlen legény haldoklik. A többiek is tizenhárom kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A sebesülteket *Friedmann* József dr. községi orvos vette ápolás alá. A csendőrség rövidesen a helyszínen termelt. Megállapították, hogy *Lénártot* *Ordody* János szurta meg, aki maga is megsebesült. Szurást kapott a nyakán. *Ordodyt* a csendőrök letartóztatták. A véres verekezésről jelentés ment az aradi ügyészségre.

— **Elszöktetett fiatal lányok.** *Keszthelyről* jelentik: Ujabbán ismét eltűnt nyomtalanul egy zalamegyei fiatal leány. *Hermann* Mária domesföldi földmivesleány a múlt héten rendes polgári ünnep ruhában, imakönyvvel a kezében ment a templomba és azóta nem tért vissza szüleihez. A csendőrség erősen nyomoz utána s erős a föltevés, hogy a szerencsétlen leány a Dunántulon legujabbán garázdálkodó leánykereskedő kezébe került. Megyészerte nagy az izgalom, mert rövid idő óta ez már a negyedik eset, hogy fiatal leányok eltűnnek. A múlt héten egy bécsi leánykereskedő letartóztatása révén tudódott ki, hogy két leányt Bécsbe csalták.

— **Leégett fatelep.** Karánsebesről táviratoznak: A *Mikes* gróf féle részvénytársaságnak zabotai fűrésztelepén az állomásnál levő deszkatelep este hat órakor kigyulladt. A telep reggelig égett. A kár egy millió korona.

— **Ügyilkos asszony.** *Panok* Józsefné kürtösi földmives neje régóta rossz viszonyban élt az urával. Az asszony tegnap megunta a veszekedést és elhatározta, hogy véget vet az életének, amely csak keserűséget okozott neki. Átment *Simándra* az édes anyjához és ott szerencsikát vett be. Az erős mérég néhány óra alatt végzett vele.

— **Affér az iskolai pofon miatt.** Nagyváradról jelentik: Komikus lovagias afférről beszélnek most a városban. Egy nagyvárad-i iskolában egy temperamentumos fiatal tanár „tettleg inzultált” egy tizenkét éves, feleselő kis lurkót. A tanár egyáltalán nem rettegett alakja az illető középiskola tanári karának, sőt ellenkezőleg, szeretik a diákjai. Nagyobb volt az ifju professzor meglepetése, mikor két jól fészült fiatal ur állított be hozzá még aznap délután.

— **Felünk, . . . kereskedelmi utazó nevében** elégtételt kérünk a fián esett inzultusért. Kérjük, nevezze meg a segédeit.

A tanár nevetett. Tréfára vette a dolgot. Komoly képpel kijelentette, hogy sajnálja ugyan a sérelmet, de érte semminemű lovagias elégtételt adni nem hajlandó azon egyszerű okból, mert az iskolai fenyték sohasem szolgálhat lovagias eljárásnak alapul. A segédek ezt kétségbevonták és megjegyezték, hogy semmiféle kodex erről nem intézkedik. Ezután felük részéről az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettek nyilvánították. Két héttel később megátadta a kereskedelmi utazó a tanárt, inzultálással fenyegette és megtiltotta neki, sértő szavakban, hogy ezentul a fiához nyuljon. A tanár, minthogy nem volt más eszköze a megtorlásra, két segédet küldött az utazóhoz, és most már ő provokáltatta. Az utazó hivatkozott ismét megnevezett segédei útján az előbbi, még mindig befejezetlen lovagias ügyre, továbbá arra, hogy: aki a gyöngyekeket veri, az nem lovagias ember, s nem volt hajlandó lovagias elégtételadásra. Az utazó levele, melyet átadtak a tanárnak, eléggé érzékenyen érintette a professzor segédeit is, annyira, hogy mindaketten segédeknek neveztek meg és magyarázatot, esetleg lovagias elégtételt kértek a kereskedelmi utazótól. Az utazó azonban lent járt Bihar megye déli részén, a fakeskeredőknél, tehát nem találták otthon a segédek, s csak a névjegyüket hagyták a lakásán. Három nappal ezelőtt megérkezett az utazó s azonnal hozzáfogott, hogy elintézzé újabb lovagias ügyeit. A fiatal tanár két segédéhez leveleket küldött, sajnálkozik a félreértésen, ő a tanárt sem akarta sérteni, az inzultus nem a személynek szólt, hanem a tanárnak, aki pofoz. A két segédétől pedig bocsánatot kér az esetleges sérelemért.

— **Szerelmi dráma.** *Temesvárról* jelentik: *Krizsán* Marinkó gyárvárosi huszonegyéves szabólegény már hosszabb idő óta szerelmes volt gazdájának, *Gerger* Mihály szabómesternek tizenhétéves nevelt leányába, *Kocsis* Rózába. A fiatalok szerelme a leány szülőinél nem talált rokonszenvre és azok ellenezték a házasságot, mert a leány még nagyon fiatal. *Krizsán* ezen elkeseredett és elhatározta, hogy szerelmével együtt a halálba megy. Végzetes tervét tegnap délután végre is hajtott. A leány szülei nem voltak otthon és ezt az alkalmat használta fel a szerelmes legény. A szobában levő leányra sütötte forgópisztolyát, majd maga ellen fordította a fegyvert. A leány csak könnyen sérült meg jobb halántékán, míg a szerencsétlen fiatal ember a helyszínén meghalt. A hazaérkező házbeli

borzadva látták a vérben fekvő két fiatal teremtest. Az asztalon egy darab papír feküdt, amelyre ez volt felírva: *Közös elhatározás.* *Kocsis* Rózát még tegnap elszállították a köz-kórházba. Kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy a legény pisztolyal a kezében kényszerítette a papirdarabon levő szavak leírására. Ő nem akart meghalni és közös elhatározásról szó sem volt. A leány két-három héten belül teljesen felépül.

— **A nevelőnő regénye.** *Nyitrán* *Zányi* Gábor pénzügyőri fővigyázóra ráöltött elhagyott kedvese, egy zombori kertész leánya, *Barta* Ilona nevelőnő. A golyó nem találta a fiatal embert. A leány azután maga ellen fordította a fegyvert, de ez a lövés sem tett kárt az életében. *Barta* Ionát a rendőrség letartóztatta. Két éve annak, hogy *Zányi* Gábor pénzügyőr egy mulatságon megismerkedett *Barta* Ionával. A fiatalok gyakran találkoztak s megszerették egymást. *Zányi* ígéretet tett a leánynak, mihelyt előléptetik, nőül veszi. *Barta* Ilona időközben nővére unszolására nevelőnői állást vállalt a fővárosban egy előkelő családnál, hol kedves modora és ritka műveltsége által csakhamar megkedveltette magát. *Zányi* rokonainak nem igen volt inyére, hogy a fővigyázó szegény leányt hoz a házhoz. Mindenáron megakarták akadályozni a házasságot és ez sikerült is. Egy napon *Barta* Ilona levelet kapott, melyben *Zányi* Gábor kijelenti, hogy szakít vele. A levél igen lesújtotta a szerelmes leányt. Kétségbeesésében marólugot ivott, de életben maradt. Mikor a kórházból kikerült, *Nyitrára* utazott és forgópisztolyt vásárolt. Másnap kora reggel a pénzügyigazgatóság előtt várta a fővigyázót és számon kérte a hűtlenségét. *Zányi* hajthatatlan maradt. A leány nagy felindulásában ráöltött a fiatalemberre, majd önmagára fordította a fegyvert. A golyó célt tévesztett. *Barta* Ionát a rendőrök a városházára kísérték. Másnap reggel váratlan fordulat állott be. *Zányi* Gábor kijelentette, hogy jóvá teszi hibáját. Jegygyűrűket vásárolt és a rendőrségre sietett. A rendőrfőkapitány előtt kijelentette, hogy hajlandó *Barta* Ionát nyomban eljegyezni és a törvényes formák között feleségül venni. Az eljegyzés azonnal meg is történt, mire a rendőrfőkapitány az eljárást beszüntette a marónyiló leány ellen.

— **Egy kis fehér Foxterrier kölyök** kutya, amely „Dzsiu” névre hallgat, a hó 16-án elvesztett. A becsületos megtaláló illő jutalom ellenében a *Millenium* sörösarnokban adja át. 1776

— **Szabó-féle pármal ibolya szappan** a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üditi, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon *Vojtek* és *Weisz*, *Hanzu* *Nesztor* droguistáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó* Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1081

— **Kertészollók, kertészkekék, oltókések és konyhakések** dus vátasztékban, ugyszintén görkorsolyák mérsékelt áron kapnának *Náder* J. késművesnél *Andrássy-tér*, (*Minorita* palota.) 401

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek* és *Weisz*nál. 1450

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe

ARAD.

Végladás I

1258

Csak rövid ideig!

Végladás I

Konyhaberendezési és háztartási cikkekben
gyári áron jóval alul.

Üzletfelosztás végett alkalmi vétel.
Műhelyem és jégszekrény nagy-
raktáram tovább fejlesztve.

KOHN JÓZSEF bádógos, vízvezeték berendező és jégszekrény gyár Arad, palota.

Arad, Batthyányi-utca 32. szám.
Telefon szám 388.

TARKASÁGOK.

(A vallás.) Egy gazdag ur leánya beleszeretett egy bankifjuba. Az ifjunak elég jó állása volt, csak egy körülmény volt, ami a házasságot megakadályozta, — a vallás. Az ifju zsidó volt s a gazdag ur csak abban az esetben akarta beleegyezését adni, ha kikeresztelkedik.

A bankifju a maga részéről megtette volna, de a szülei hallani se akartak erről. A gazdag ur találkozott a minap egy testi-lelki jóbarátjával, aki mindenről tudott.

— Nos, hogy áll a házasság ügye? — kérdezte a barát.

— Halad, szépen halad.

— Hogyan? Talán már kikeresztelkedett az ifju?

— Azt nem! Hanem a multkor kérdést intéztem hozzá ebben az ügyben és akkor — kitérő választ adott.

(A tolvaj.) Erlanger angol milliomas Tessa című operáját adták ma a budapesti Operában. A második felvonásban egy népszerű opera nagy áriája hangzott fel a színpadon. A főpróba egész mézőközönsége felszisszent meglepetésében és Lichtenberg korrepetitor így szólt a szomszédjához:

— Nem is tudtam, hogy ez az Erlanger klettomániában szenved.

— Kleptomániában? Hogy mondhat ilyet, hiszen milliomas.

— Épen azért — felelte Lichtenberg nyugodtan. — Hát nem hallotta az előbbi melódiát? Milliomas és mégis — lop.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. Ö. Az teljesen a tanácstól függ, mert erről szabályok nem intézkednek.

E-r. Kár az ilyen munkával az időt tölteni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Sertésvész Aradon. Varjassy Lajos polgármester Egry Gyula hatósági állatorvos elterjesztése alapján zárlat alá helyezte Arad várost, mert a sertésvész járvány szerüleg lépett fel.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 19

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kinálat, vételkérő kielégítő, 25 ezer mm. 10 fillérral drágább.

Arak 50 kilónkénti számítva:

	Dél szarlat	3 órai szarlat
Busa 1911. áprilisra	12.65-12.67	12.80-12.81
Busa 1911. májusra	12.31-12.32	12.39-12.40
Busa 1911. októberre	11.04-11.05	11.29-11.30
Rosa 1911. áprilisra	9.35-9.36	9.51-9.52
Rosa 1911. októberre	8.75-8.76	8.80-8.81
Tengori 1911. májusra	6.20-6.21	6.22-6.30
Zab 1911. áprilisra	10.40-10.41	10.55-10.56
Zab 1911. októberre	7.49-7.50	7.55-7.56

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Ápr. 19 —

Magyar aranyárjádék 4%	111.20
Magyar koronajárjádék 4%	91.45
Magyar koronajárjádék 3 1/2 %	80.50
Magy. földterem. kötvény 4%	92.75
Korvát-slavon földterem. kötvény	94. —
Magyar nyerevényorszegey kölcsön	222.50
Pikassab. és szegedi sorajegy kölcsön	158. —
Osztrák járadék papírban	92.80
Osztrák járadék esztibe	98.25
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárjádék 4%	92.65
1880. évi osztrák államsorsjegy	162. —
Osztrák-magyar bankrészevény	19.20
Magyar hitelbank-részevény	825.50
Osztrák hitelintézeti részevény	855.25
Osztr.-magy.-államsvasuti részevény	758. —
40 frankos arany (Napoliondor)	19. —
Német birodalmi marka	117.30
London vista	239.82 1/2
Paris vista	94.75
10 márkás arany	78.48

Felelős szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1911. április hó 20-án:

C) bérlet. C) bérlet

BABUSKA.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta: Stein és Willner. Zenéjét szerelte: Fall Leó. Fordította: Gábor Ador. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Mme Pünier	Zalay Margit	Talmi	Heltai Jenő
Yvette	Dióssy Nusi	Plebános	Kahler K.
Márki	Polgár S.	Poche	Rozsnyói I.
Tiborius	Huszá K.	Dandelon	Szabó Lajos
Buffon	Vass Jenő	Levasseurazé	Tilgerné
Rosalilla	Sz. Rontay B.	Merlinné	Lászi Etel

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Bárd Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön 1911. április 20.

1. A cipész és a bankár. Humoros. — 2. A fekete függöny. Szenzációs dráma. — 3. A szomszéd. Humoros. — 4. Pahlé zsurnál. Világeseemények mozgófényképekben. — 5. Ma utoljára a trójai háború. Paris és Helena. Okori történet 2 felvonásban, 16 jelenetben.

Előadások d. n. 6 órától kezdve.

Utolsó előadás este 11 óráig.

As előadások tartama 2 óra.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma csütörtökön, 1911. április 20-án:

1. Mozgófénykép-utazás. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófényképfelvételekben. Az Apolló-színház általános műsor-száma. — 2. Az elcsérelt szerepek. Komikus kép. — 3. Aki önkéntelenül leit apa. Dramai életkép. — 4. Egy eltépett level miatt. Bohózat. — 5. A trójai háború Történelmi dráma 2 felvonásban. — 6. A legyeskedő Frici. Kacagató bohózat.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-ső. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 6, 1/2 és 9 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

NYILTTÉR.*

Aradon kaphatók:
Vojtek Kálmán gyógyszerárában, Vojtek és Weisz gyógyárnagykereskedésében és Hegedüs Gyula pipere és illatszerkereskedésében. 6841

ATLANTIKA

KÁVÉ

TEA és RUM

speciális üzlet.

Csakis itt kaphatók ezen cikkek fűszer és egyéb káros szagtól mentesen.

Villanyüzemű kávépörkölőn minden órában friss pörkölés.

ARAD, Andrássy-tér 20.

Szemben a vármegyeházzal. Városi és megyei telefon 609.

SALAMANDER

cipők elárusítása.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egvedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenytelen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 „ 50 „

Telefon **WEINBERGER JÁNOS, ARAD** Telefon 312. sz. 312. sz.

ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI.

„Molyhalál!”

1191

Legjobb hatású szer

MOLYOK

és azok petéinek biztos kiirtására.

Egy üveg ára $\frac{2}{10}$ literes 1 kor. 20 fillér.
 $\frac{1}{2}$ literes 2 korona 20 fillér, 1 liter 4 kor.

RADICAL

molypusztító poralakban,

elismert kitűnő hatású erős növénykeverék
—20, —50 és 1 koronás dobozokban,
továbbá terpentinszesz, kámfor, naftalin, szuzott
bors, lavendula virág patchouli levél, bagaria-
papír, stb.

Poloska irtásra

„Radical” poloskairtó folyadék (igen erős
hatású és nem maró),

egy üveg ára 60 fillér.

Erősbitett dalmát rovarpor
—80, —50 és 80 filléres dobozokban és kimérve

Padlófényesítésre

Beeresztésre

Kemény padlóra (parquettákra) Dr.
Friedländer-féle francia takarékpárlópaszta 1 kis
doboz 90 fill., 1 nagy doboz 1 korona 70 fillér.Puha és keményfa padlóra egy-
aránt Dr. Friedländer-féle főzött viasz 1 doboz
 $\frac{2}{10}$ liter meleg vízben oldandó fel, 1 kor. 20
fill., kimérve 1 kiló 2 korona. Továbbá Paraffin,
Ceresin fehér és sárga viasz, hamuszir stb.

Ruha-, cipő- és fémtisztító-

szerek, fésűk, hajtűk, hajketék, szivacsok szí-
vacs-hálók, mosdó-keztűk és mosdó-rubáklegjobb és legol-
csóbb bevásárlási forrása

Hanzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455. szám.

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk

és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum”

teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan elintéztetnek. 1368

Apró hirdetések.

Lakás kiadó.

Magyar-utca 9 szám alatt egy
négy szobás földszintes lakás mel-
lékhelyiségekkel kiadó. Tudakozód-
hatni ugyanott. 1475

Egy jó menetelű

korcsmaüzlet az Uránia színház
épületében családi okból, jutányo-
san átadó. 1682

Helyben

egy jó forgalmu, szatócs üzlet,
korlátlan italméréssel, haláleset
miatt házzal együtt azonnal eladó.
Cim a kiadóban. 1684

9 db. ablak

külső, belső redővel együtt olcsón
eladó. Wesselényi-u. 3. sz. 1699

Egy szép vizslakutya

2 éves, elutazás miatt olcsón eladó.
Zoltán-u. 5.

Kerpel Jzso

ajánlja 100.000 kötetes kölcsön-
könyvtárát, melyben minden uj-
donság azonnal kapható. 80.000
kötetes zenemű-kölcsönző intézet.
Előnyös vidéki bérlet zenemű-
vekre és könyvekre. Veszek egész
könyvtárakat és hangjegyeket leg-
magasabb áron. Üzleti könyvek,
u. m. strazzák, naplók, stb. gyári
raktára. Bonyivántartási ívek
készlete. A Révai Lexikon rész-
letfizetésre is kapható. Kerpel Jzso
könyv- és papirkereskedése Ara-
don. 1451

Egy jókarban levő

cséplő garnitúra Ruston és Proctor
olcsón eladó. Cim a kiadóhiva-
talban. 1752

Raktárhelyiségnek

tágas pincehelyiség kiadó. Rákóczi-
utca 30. 1757

2 darab

gyönyörű poantlesz stór és vitrage
függöny jutányosan eladó. Cim a
kiadóhivatalban.

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz
levélpapírok teljesen ép dobozok-
ban 25% engedménnyel lesznek
kiársvitva Ingusz I. és Fia könyv
és papirkereskedésében Andrassy-
tér 16. 555

Vidéki szeszgyár

részére irodai hivatalnok kereste-
tik. Ajánlatok Goldschmidt Sándor
Arad Minorita-palota küldendőik.
1768

Jégszekrény eladó,

ugyanott butorozott szoba kiadó
olcsón Deák Ferencz-utca 2 sz.
kapu alatt jobbra. 1766

Mezőgazdaságban

némileg jártas egyén, mint kocsis-
gazda nálunk alkalmazást nyer.
Személyes bemutatkozás. Aradi
Közti vaspálya- és téglagyár rész-
vénytársaság 1762

Egy jóforgalmu

és 32 év óta fennálló vegyeske-
reskedés vidéken házzal átadó. —
Cim a kiadóhivatalban. 1771

Jóerkölcsű ügyes mindenest

keresek. Bitter M. Tökölly-tér 5.
szám. 1775

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban 1674

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

6317—1911. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy elő-
fordult veszettségi eset követke-
zésben Aradváros területén levő
összes kutyáknak f. é. április hó
1-től számított 40 napig kötve tar-
tását vagy szájkosárral való ellá-
tását rendelttem el.Az állategészségügyről szóló
1888. évi VII. t.-cz. végrehajtása
tárgyában a nagyméltóságú m.
kir. földmívelési ministerium által
40.000—1888. sz. alatt kiadott ren-
delet 188. §-a szerint ezen rende-
let érvényének tartama alatt elfo-
gott kutyák kiirtandók lévén: fel-
hívom a közönséget, hogy a ren-
delet intézkedéseit pontosan be-
tartsák, mert mindazon kutyák, a
melyek szájkosár nélkül szabadon
járnak, a peczér által elfogatni
fognak s a törvény szerint kiad-
hatók nem lévén, elfogatásuk után
azonnal kiirtatnak.A rendőrkapitányi hivatal, mint
I-sőfoku állategészségügyi ható-
ságtól.

Aradon, 1911. évi április hó 1-én.

Sariot,
főkapitány.

788—1911. tkvi sz.

Együttes**Árverési hirdetés és feltételek.**

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Walthier Ferencné eleki lakos mint jelentkező, továbbá Dr. Zsilinszky Endre békésabai lakos, továbbá Dr. Ludig István ügyvéd aradi lakos és végül Stern Adolf aradi lakos mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajthatók javára 889 kor. 56 fillér, 1256 kor., 136 kor., 90 kor. tőkekövetelések és járulékaik behajtása végett, az aradi kir. törvényszék területén lévő Aradmegye M.-Egyháza községében fekvő, az eleki 2321. sz. tjkv-ben A. + 1. sor 1578—1578/250/64. hrsz. alatt felvett 333. számú ház, udvar és kertre az árverést 1568 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1911. évi május hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor M.-Egyháza község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár kétharmada vagyis 784 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 156 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jeztelt árfolyammal számított és az 1891. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni,

avagy az 1881. LX. t.-c. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1911. évi január hó 30-án.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay, s. k.
kir. tiszéki bíró.

1765

Egy igen jóforgalmu

fűszerüzlet

más vállalat miatt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

1764

6990—1911. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy folyó évi április hó 18-tól kezdődőleg minden második héten kedden a Szt. Péter téri iskolában, csütörtökön a Weitzer János és az Illés-utcai iskolában az oltás köteles

gyermekbeoltása kezdetét veszi. A közbeeső hét megfelelő napjain az előző héten beoltott gyermekek ugnoda és ugyanazon oltó orvoshoz revisióra elhozandók.

Felhivatnak mindazon szülők, a kiknek oltás köteles gyermekeik vannak, hogy azokat az idézőnyek átvétele után az idézőnyben megjelölt helyen oltásra hozzák el s a következő hét ugyanazon napján vizsgálatra állítsák elő, mert ellenesetben az 1881. évi XXII. t.-c. 11. §-a értelmében 2 koronától 100 koronáig terjedhető, ismételt mulasztás esetén 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtani, mely pénzbüntetések behajthatatlanság esetén megfelelő elzárásra változtattatnak át.

Arad, 1911. évi április hó 13-án.

Sariot,
főkapitány.

1686—1911. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett közbiztonsági hídnapidijas állatorvosi állásra, mely 6 korona napidijjal javadalmazott, pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat a kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy pályázati kérvényeiket hozzám folyó 26-ig nyújtsák be.

Aradon, 1911. április hó 4-én.

Varjassy,
polgármester.

7592—911.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Fiumei cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1911—1912. iskolai év kezdetén több egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári, illetőleg fizetéses és alapítványi hely fog betöltetni.

A részletes felvételi feltételek a városi katonai ügyosztályban betekinthetők.

Arad, 1911. április 8.

A városi tanács

5723—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 9681/VII. D. 1911. sz. körrendeletével a faszesznek (Methyl alkohol) italok, gyógyszerek és illatszerek készítésénél azokhoz való keverését s ily italoknak, gyógyszereknek, illatszereknek stb. forgalomba hozatalát tiltotta, miután újabb vizsgálatok megállapították, hogy a faszesz izgató, kábító, sőt halálosan mérgező hatása. A ki ezen rendelet ellen vét és cselekménye vétéséget vagy büntetést nem képez az 1879. évi XL. t.-cz. 1. §-a értelmében kihágást követ el és 15 napig terjedő elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik.

Sariot Domokos
főkapitány.

Radó Gyula

uj divatháza

!! Arad, Andrassy-tér !!
!! Weitzer-utca sarkán !!

959

Külön mértékosztály

Szabott árak.

**Legkiválóbb tavaszi
ujdonságok
női felöltőkben**

Kész costumok, trotteur kivitelben
Kész costumok zsinorozott divatfagokban
Angol raglanok
Kimono raglanok, Poiret szabás
Leány és gyermek felöltők, gyermek ruhák
Legujabb divatblousok, pongyolák, jupponok,
Kész női aljak

Rendkívül dus választékban

Telefon 238. szám.